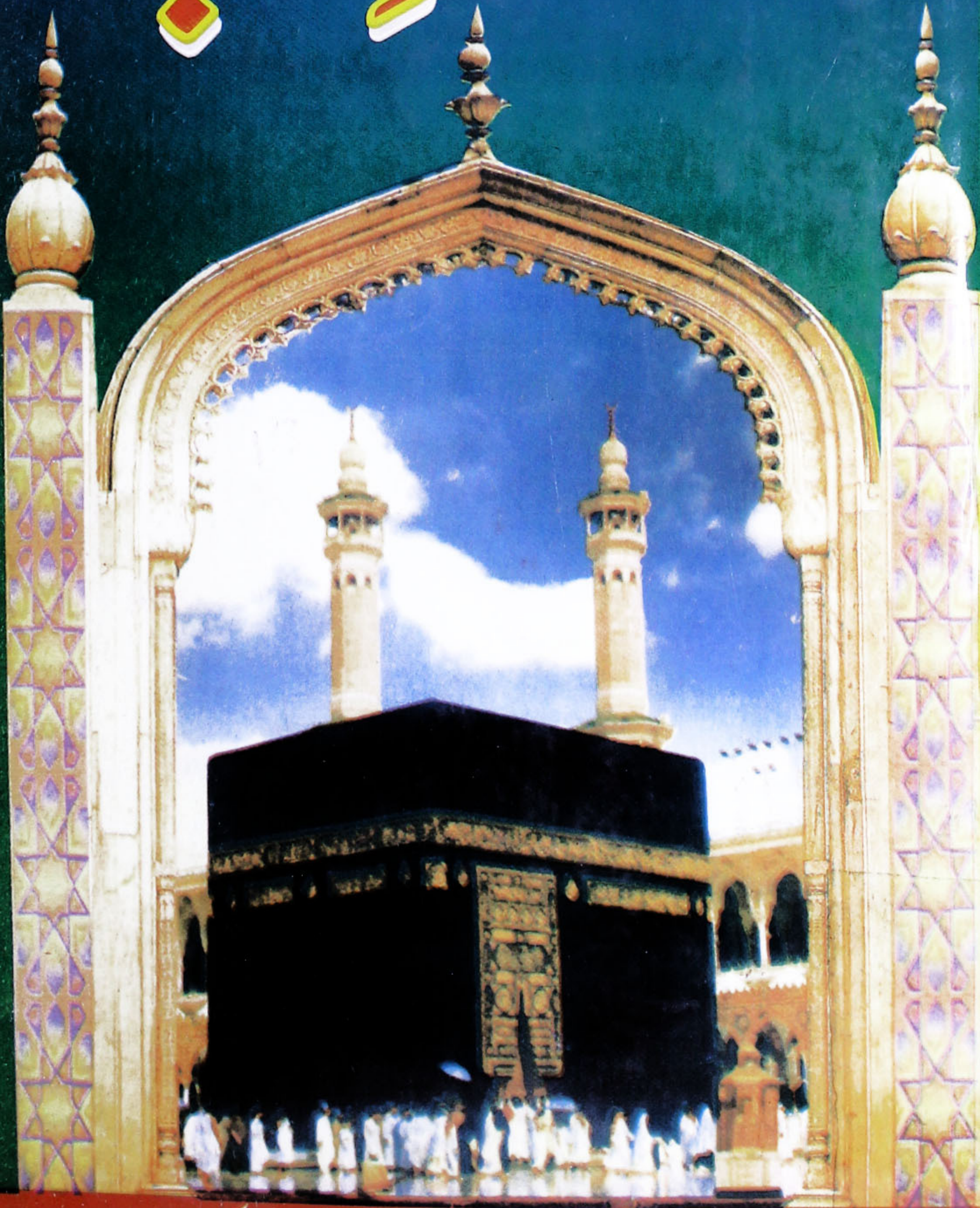

عظمتِ کعبہ

تالیف و تصنیف حاجی محمد افسر جموعہ راہیہ۔ راولپنڈی کینٹ

منگوانے کا پتہ: جموعہ فرنیچر مارٹ چوک ٹاہلی موہری، راولپنڈی کینٹ

81184

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

انتساب

وادی گولڑہ شریف کے اٹن نورانی ذرات کے نام
جنہوں نے درختوں پر ہر ماہ و آفتاب کا روپ
دھار لیا۔ اور اپنی چمکا چوند سے ایک عالم کو متور کر
دیا۔

گر قبول اقتداز ہے عز و شرف

عجز آگین

حاجی محمد افسر بخونہ راہیا
چوک شاہلی موہری، راولپنڈی کنیٹ
۱۲ اگست ۲۰۰۵ء

آئینہ

کتاب کا نام ————— عظمتِ کعبہ

موضوع ————— عہدِ قدیم سے لے کر دورِ رسالتؐ اور موجودہ دور تک تاریخ خانہ کعبہ اور سیرت النبیؐ

مصنف ————— حاجی محمد افسر جموعہ راہبیا

سائز ————— ۳۶x۲۳
۱۶

صفحات —————

تاریخ اشاعت ————— ستمبر ۲۰۰۵ء

کتابت ————— شمع آرٹ لاہور

چھاپہ خانہ ————— امتیاز فیاض پرنٹنگ چوک اردو بازار لاہور

چار رنگہ سرورق ————— سہیل پریس بھائی چوک لاہور

بائینڈنگ ————— کھولا جلد سائز لاہور

قیمت ————— ۱۰۱ روپے

منگوانے کے پتے —————

۱: سیٹھ آدم جی عبداللہ بمبئی والے تاجر کتب نو لکھا بازار لاہور

۲: ملک بشیر احمد تاجر کتب کشمیری بازار لاہور

۳: سائیں عاشق بکڈ پو شیخ ہند کا مارکیٹ بھائی چوک لاہور

ناشر ————— جموعہ فرنیچر مارٹ چوک ٹاہلی منوہری راولپنڈی کینٹ

فہرست

نمبر شمار	عنوان	صفحہ	نمبر شمار	عنوان	صفحہ
۱	اندر لاتی سرورق	۱	۱۸	قربانی	۳۸
۲	بسم اللہ شریف	۲	۱۹	فرمان خدائی	۴۲
۳	انتساب	۳	۲۰	انتخاب جگہ	۴۴
۴	آئینہ	۴	۲۱	جگہ ہموار	۴۵
۵	فہرست مضامین	۵	۲۲	پیارا پتھر	۴۸
۶	آرا	۱۰	۲۳	مقام ابراہیمؑ	۵۰
۷	حمد	۲۱	۲۴	نیاری کعبہ	۵۱
۸	شان نبوت	۲۲	۲۵	دعا بنی اللہ	۵۲
۹	اصحاب رسول	۲۴	۲۶	پہلی بنیاد	۵۴
۱۰	پرہ اسرار بندے	۲۶	۲۷	تعمیر ابراہیمؑ	۵۴
۱۱	ابراہیم خلیل اللہ	۲۷	۲۸	زیارت کعبہ	۵۷
۱۲	نام اللہ تعالیٰ	۲۸	۲۹	آواز نبی	۵۸
۱۳	واقعہ تاریخی	۲۹	۳۰	غلاف کعبہ	۶۰
۱۴	قربان گاہ	۳۰	۳۱	فیکٹری غلاف کعبہ	۶۵
۱۵	پہلا مرحلہ قربانی	۳۳	۳۲	یعنی حاکم ابرہ	۷۱
۱۶	جبرائیل امین	۳۶	۳۳	برہا ارادہ	۷۴
۱۷	رحمت والی ساعت	۳۷	۳۴	مکے وچ جانوسی	۷۵

۱۱۶	غارِ ثور و فتحِ ربی	۵۶	۷۶	بہمنی لشکر	۳۵
۱۱۷	سُپتے ڈنگناں	۵۷	۷۷	اونٹوں پر قبضہ	۳۶
۱۲۰	سراقہ پہلوان نے تعاقب کرتا	۵۸	۷۸	حضرت عبدالمطلب	۳۷
۱۲۱	سراقہ دی خلاصی	۵۹	۷۹	ابوہ دی بڑی نیت	۳۸
۱۲۲	سرکارِ دادا معجزہ	۶۰	۸۰	رتبہ مکہ دا جواب	۳۹
۱۲۳	بچھڑا لکیری ادوہ جا رہا ہونا	۶۱	۸۱	منصوبہ گھیرا او مکہ	۴۰
۱۲۶	ان جاتا راستہ	۶۲	۸۳	منہدم کعبہ دی ذمہ داری	۴۱
۱۲۷	قبلا و فتح آمد	۶۳	۸۵	ہر کم دیاں ذمہ داریاں	۴۲
۱۲۹	مدینے و فتح استقبال	۶۴	۸۶	حملہ	۴۳
	درود و سلام	۶۵	۸۷	کعبے والے دی فوج	۴۴
۱۳۲	وادی بطحا	۶۶	۸۸	کعبہ سلامت	۴۵
۱۳۵	بنو نجار دیاں بچیاں نے	۶۷	۹۲	رحمۃ اللعالمینؐ دا ظہور	۴۶
	ترانے پڑھنے		۹۳	کعبے و فتح بت	۴۷
	حضرت ابو ایوب انصاریؓ	۶۸	۹۵	تبلیغ	۴۸
۱۳۷	دے مقدر جاگے		۹۷	کافراں دی میٹنگ	۴۹
۱۳۹	مسجد نبویؐ دی تعمیر	۶۹	۱۰۳	شعب ابو طالب	۵۰
	عام ہجرت مدینہ	۷۰	۱۰۵	مدینے دا وفد	۵۱
۱۴۲	انصار دا ایشار	۷۱	۱۰۸	دالا دارالندوة پچھوے	۵۲
۱۴۵	جنگ بدر	۷۲	۱۱۱	حصنہ کرم دے آل دوالے گھیرا	۵۳
۱۴۶	مجاہداں دی تعداد	۷۳	۱۱۲	ہجرت دا حکم	۵۴
۱۴۷	جنگ دی تیاری	۷۴	۱۱۴	غارِ ثور و فتح	۵۵

۱۸۶	غازی مرد	۹۵	۱۵۱	مسلماناں دی فتح	۷۵
۱۸۷	شہزادہ	۹۶	۱۵۲	شہیدوں دی نماز جنازہ	۷۶
۱۸۹	مکے والیاں نوں فکر	۱۰۰	۱۵۳	جنگ اُحد دی تیاری	۷۷
۱۹۰	برکار دد عالم دی کجی	۱۰۱	۱۵۴	شکر دی آمد	۷۸
۱۹۰	فتح آمد			ڈنڈ مبارک شہید پونا	۷۹
۱۹۳	عام متا قیاں	۱۰۲	۱۶۱	کافران نوں شکست	۸۰
۱۹۷	فتح مکہ	۱۰۳	۱۶۳	مدینے دی سلامتی دیل دیاں	۸۱
۲۰۲	کرہ صفا	۱۰۴	۱۶۴	دربار محمدی	۸۲
۲۰۳	احرام اتارنا، منی	۱۰۵	۱۶۵	اسلام دی دعوت	۸۳
۲۰۵	تے عرفات دل روانگی			اسلامی دور	۸۴
۲۰۵	خطبہ مبارک	۱۰۶	۱۶۸	مدینے دی خوشحالی	۸۵
۲۰۸	خطبہ حجۃ المبارک	۱۰۷	۱۶۹	عمرے دی نیت	۸۶
	(حجۃ الوداع)			مکے والیاں نوں توشہ	۸۷
۲۱۱	عظمت کعبہ	۱۰۸	۱۷۶	مکے والیاں دی خدمت	۸۸
۲۱۱	تمت بالخیر	۱۰۹	۱۷۸	عثمان غنی نوں دی شہادت	۸۹
۲۱۲	عظمت کعبہ	۱۱۰		دی انوار	
	از قم خوشنوردہ بیگم		۱۷۹	بیت الرضوان	۹۰
	بیتیر محمدائے خوشنوردہ		۱۸۰	عثمان غنی نوں دا پرتنا	۹۱
	لاہور		۱۸۲	عمرہ کرن وچ مایوسی	۹۲
			۱۸۳	حصنوردی کچہری	۹۳
			۱۸۴	دین دی تبلیغ	۹۴

عرضِ مُصَنَّف

در اصل میرا ولولہ شوق مجھے جادۂ راہ میں کٹان
کٹان لئے منزلِ مقصود کی جانب رواں دواں ہے۔ علمی
کم مائیگی قدم قدم پر آڑے آئی۔ مگر ناقہ شوق نے
مجھے سفرِ جاہری رکھنے پر مجبور رکھا۔

یہ چند لفظوں اور چند اوراق کا نذرانہ ہی تو ہے
جسے میں قارئین کی خدمت میں پیش کرنے کی جسارت
کو رہا ہوں۔

عظمتِ کعبہ کے موضوع پر میرا کتابچہ گو سادہ اسلوب
میں ہے۔ اور میں اپنی اس شاعری کو وہ رنگ دیو اور
زیب و زینت سے مزین نہ کر سکا۔ کہ میرا طرزِ تخریر انتہائی
سادہ ہے۔

کوشش کی گئی ہے۔ کہ ان طویل واقعات کو چن
مصرعوں میں سمو دوں۔ اور اُسے شاعری کی آٹھ میں آپ تک

پہنچا دوں۔ اگر کوئی لفظی یا تاریخی غلطی نظر آئے۔ تو مجھے
اطلاع دیجئے گا۔ تاکہ دوسرے ایڈیشن میں اس کی اصلاح
کر سکوں۔

منتظر جواب

حاجی محمد افسان جنجوعہ برائیا
جنجوعہ فرنیچر مارٹ، چوک ٹاہلی موہری
راولپنڈ کی کینیٹ

جو اپنے فعل سے ہمیشہ شعراں و پندرا

تحریر: خالد ہوتوال

عشق کا جذبہ انسان کو ہر وقت بیدار اور متحرک رکھتا ہے۔
خوش قسمت ہیں۔ وہ لوگ جو عشق حقیقی کی نعمت سے مالا مال ہیں
احکام الہی کی پابندی اور عشق نبی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کی
حقیقی دولت بہت کم خوش نصیبوں کو میسر ہوتی ہے۔ جو لوگ
اس روش اور راستے پر چل نکلتے ہیں۔ پھر وہ دنیاوی فخر و غرور
اور تکبر کو اپنے قریب بھی پھٹکنے نہیں دیتے۔
"عظمت کعبہ کے خالق محمد افسر جنوید کو بھی اللہ تعالیٰ نے
ان ہی نعمتوں سے نوازا کہ دنیا میں بھیجا ہے۔ بچپن سے لے کر بڑھاپے تک
ساری زندگی موصوف نے رزق حلال اور صدق مقال کو اپنا اور ہٹنا
بھیوتا بنائے رکھا۔ گردشِ زمانہ کی سختیاں اور احباب کی ریشہ دو دنیا
بھی انہیں کبھی شراطِ مستقیم سے پھسلنے پر مجبور نہ کر سکیں۔
شاعری میں بھی انہوں نے لب و رخسار کا تذکرہ کرنے، گل و عین
کے افسانوں کو چھیرنے اور طاؤس و رباب کے میوان میں مدد آزمانی
کی بجائے اللہ اور اس کے رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کو ہی یاد کیا ہے
اس وجہ سے ہی وہ دنیا میں خوش اور مطمئن ہیں۔ اور انشاء اللہ

آخرت میں بھی شاداں و فرحاں ہوں گے۔

شعر و ادب کا ذوق رکھنے والے قارئین اور اساتذہ فن افسر جموعہ کے کلام میں علم عروض کی فنی موشگافیوں کو نظر انداز کرتے ہوئے ان کے کلام میں جذبے اور خلوص کی سچائی دیکھیں۔ عقیدت اور محبت کو پیش نظر رکھیں۔ دراصل وہ ایک ایسے مسافر ہیں۔ جنہیں منزل پر پہنچنے کی جلدی ہے۔ اس لئے انہوں نے انتہائی ضروری سادہ و سادمان کے بغیر ہی اپنے سفر کا آغاز کر دیا ہے۔ شاید انہیں آتش کے اس شعر پر کامل یقین ہے۔

سفر ہے شرط مسافر نواز بہتیرے

ہزار ہا شجر سایہ دار راہ میں ہے

محمد افسر جموعہ اس لحاظ سے خوش قسمت ہیں کہ انہیں وطن عزیز کے ممتاز شاعر ادیب، مورخ اور مفسر قرآن فقیر انصاری نہیں پوری کی سرپرستی حاصل ہے۔ علم و ادب کے چراغ کو اپنے خونِ جگر سے روشن رکھنے والے اس فقیر نے دریائے راوی کی موجوں کی طرح اپنے پرانے سب کو مستفید کیا ہے۔ اور کبھی جھک سے کام نہیں لیا۔ مصروفیت کا بہانہ نہیں بنایا۔

محمد افسر جموعہ نے انتہائی سادہ، آسان، عام فہم اور سہلی ممتنع کی زبان میں اپنے گلہائے عقیدت کو صفحہ قرطاس کی زینت بنایا ہے۔ پنجابی زبان کی مہٹاس اور افسر جموعہ کی عقیدت نے اس مجموعے کو جو انوکھا رنگ اور روپ بخشا ہے۔ اسی نے

اثر انصاری سے یہ شعر کہلوایا ہے۔

۵

ج - جو اہر لعل تے ہیرے شعر اں دتج پروندا

عشق نبی دتج نعتاں لکھدا ہجر فراقوں روندنا
شعری مجموعہ "عظمت کعبہ" میں مختلف عنوانات کے تحت
تاریخی واقعات کو پیش کر کے موضوع کے ساتھ بھرپور انصاف
کرنے کی کوشش کی گئی ہے۔ ہر مقام پر عاجزی اور انکساری
کے ساتھ ماضی کے واقعات کو نمایاں کیا گیا ہے۔ بلاشبہ یہ انداز نگارش
ایک سچے اور کھرے مسلمان ہی کا شیوہ ہو سکتا ہے۔

۵

ع - عقیدت ڈلکاں مارے اک اک کھر اندر
حاجی محمد افسر مجموعہ ہے درویش قلند

خالد بھونڈال

چوک ٹاہلی موہری، راولپنڈی کنیٹ

فون ۰۵۱ / ۵۵۱۳۰۸۳

۰۳۰۰ / ۵۵۶۱۸۴۰

عظمتِ کعبہ

ع

عقل دی اوج اڈاری لاکے ایہہ شاہکار بنایا
جذبے نیک عقیدت سدھراں روپ کتاب دا پایا

ظ

ظلمت دی کہانی دسی جد سن بے حیائیاں
سیٹیاں مار کے ننگے لوکی کر دے حج ادائیاں

م

محمد سرورہ آ کے شرک نوں پھنڈ نسیا
لات منات تے عزی کولوں کعبہ صاف کرایا

ت

تاریخ کعبے دی دسی شہراں وچ پروکے
نالے سیرت بنی؟ دی دسی عاجز نیواں ہوکے

ک

کدورت کڈھ کے دل تھیں سو ہنا قلم چلایا
ہے سادہ اسلوب ایہہ مہا توں سوہنی طراں بنجایا

ع

عقیدت ڈلکاں مارے اک اک اکھر اند
حاجی محمد افسر ججوزہ ہے درویش قلندر

ب

بڑا اس فیض ہے پایا گولڑ وی در باروں
لکھیاں کئی کتاباں ایہہ ایس سعادت پاروں

لا

ہر دم رب دی رحمت ہووے ابدی عزت پاوے
اثر فقیر دعائیں دیندا پنڈی لوں چمکاوے

نوٹ : ہر شعر دا پہلا اکھر جوڑو۔ تاں کتاب دا ناں "عظمت کعبہ"
بن دااے۔ حروف تہجی شحراں نال ملا کے پڑھو۔

فقیر اثر انصاری فیض پوری

منظوم رائے

حاجی محمد افسر جنجوعہ لکھی کتاب — نرالی
جاپے ادبناں سوہنے سانچے اندر ہے ایہہ ڈھالی

ہے سادہ اسلوب ایہناں دا پتر مُکمل جاپے
وڈی بھر دے شہراں اندر ذکر سنا گیا آپے

کجے دی کہانی لکھ کے افسر نے چھپوائی
اللہ کرے قبول ایہہ جذبہ کیتی خریح کمائی

وہیہ تہیہ سولاں سائز دے اندر ہر پٹا لایا
کار پگڑ کاتب نے لکھ کے اپنا کم چلایا

وتح لہور دے سنج بن کے ایہہ پنڈی اندر آئی
حاجی محمد افسر صاحب نال پیارہ ورتائی

سوہنا ٹائٹیل ایس کتاب دا من دتے تائیں بھاؤ
مولا اپنے کرم دی بارش افسر تے وسادے

چھیکڑ عمر سے ہمت کر کے عجزوں قلم چلاوے
اپنے بول، بھینوں نخرج کے دولت شوقوں پیا چھپو او

میں وی تک مسودہ ایہدا نیک دعا سے کہیتی
عظمت کعبہ ہے سرناواں دسی جو جو زبیتی

اللہ کرے ایہہ حاجی صاحب لمی عمر پاوے
ایسے طراں اساڈ سے اندر علم ادب ورتاوے

ایہہ دُنیا دِن چار دیہاڑے آخرا ایہتوں جانا
دُنیا اُتے نام رہوے گا ایہہ کتاب بہانہ

پروفیسر ناصر محمود خان
گورنمنٹ ایم اے او کالج لاہور

حاجی محمد افسر جنجوعہ راہبیا دی پنجاہی شاعری

اک ذریعے نال حاجی محمد افسر جنجوعہ راہبیا آف
راولپنڈی دی کتاب عظمت کعبہ دا قلمی مسودہ دیکھن دا
موقعہ ملیا۔

ورق گردانی کرن دے بعد مینوں واضح ہو یا۔ کہ حاجی
صاحب اُتے اسلامی رنگن دی اُن مِٹ چھاپا اے
ایہہ اسلامی رنگ اوہناں لوں کجھ تے خاندانی وراثت
وِجھ ملیا تے کجھ اسلامی ماحول پاروں۔

تے اصل تے مکی بات ایہہ ہے۔ کہ خدا دی عطا
وہدان اے۔ پیر و مرشد دی محبت تے دُعا اے۔

حاجی صاحب دی شاعری وِجھ اوہناں دا اپنے رب اُحد
نال گوہر اپیار، سرور کائنات بنی آخر الزمان نال
سچا عشق تے اسلامی قدراں نال بے پناہ عقیدت اے۔

آپ اک سچے مسلمان ہیں۔ جنہاں دے دل و ترخ
پارسانی تے نیکیاں داٹھاٹھاں ماردا سمندراے۔
حاجی صاحب دی شاعری و ترخ وی ایسے پیسے وصف
دا اظہار اے۔

گو جنجوعہ صاحب دی شاعری بڑی سادہ آتے فنی
محاسناں نال مرصع نہیں۔ بے ساختگی اے۔ تے
کتے کتے وزن دی رہتی ماسٹر واپرھ گھاٹ اے۔ پر
ایہناں دے سادہ شعراں دے پچھے بڑے پاکیزہ جذبے
نظر آوندے نہیں۔

اللہ پاک اپنے محبوب صلح دے صدقے و ترخ ایہناں
دا ایہہ جذبہ قبول کرے تے ایہہ کتاب لائبریریاں دی
زمینت بنی رہوے۔ ایہناں دی شاعری و ترخ کتے کتے
ہند کو تے اردو اکھراں دی آمیزش اے۔ جیہڑی پڑھن
والے نوں نوں چاشنی دیندے اے۔

سیدہ ناصرہ نقوی
محلہ خاکی شاہ موٹر کھنڈا، تحصیل ننکانہ صاحب
ضلع شیخوپورہ، پنجاب

تاریخی شواہد

خانہ کعبہ کی تاریخ پر بہت سی کتب اور مضامین لکھے جا چکے ہیں۔ تمام علمائے دنیا کا اتفاق ہے۔ کہ خانہ کعبہ سب سے پہلا معبد ہے۔ دنیا کے وسط میں اور عرشِ عظیم کے سایہ میں ہے۔

اس کی بنیاد ملائکہ قدس نے رکھی۔ اور طواف کرتے رہے۔ حتیٰ کہ ہر ذی جان نے یہاں حاضر کیا دینے کو عین سعادت سمجھا۔ جن و بشر نے یہاں طواف کئے۔ اس کی حضرت آدمؑ، حضرت ابراہیمؑ، حضرت اسمعیلؑ سرور کائناتؑ اور مسلمان فرماں رواؤں نے اپنے اپنے ادوار میں تہمیر و توسیع فرمائی۔ وادیِ مکہ اور کرہ فوران کے دامن میں یہ اللہ کا گھر سب سے پہلا گھر ہے۔ جس کے بارے میں ایک شاعر نے اپنی شاعری اس طرح حوالہ دیا ہے

دنیا کے بتکدوں میں پہلا یہ گھر خدا کا
ہم پاسباں ہیں اس کے یہ پاسباں ہمارا

حاجی محمد افسر ججنوعہ نے داستان کعبہ پنجابی شاعری میں بیان کی ہے۔ کتاب کا آخری حصہ سرور کائنات کی حیاتِ طیبہ کے بارے میں ہے۔ اس حسین و جمیل کتابچہ کی اشاعت لاہور سے ہوئی ہے۔ اور اسے سیٹھ آدم جی عبداللہ بمبئی والے تاجر کتب نو لکھا بازار لاہور نے چھپوا کر لائبریریوں کی زینت بنایا ہے۔

حاجی محمد افسر ججنوعہ راہبیا سے گو غائبانہ تعارف ہے مگر ان کی اسلامی محبت کو دیکھ کر بار بار ملنے کو جی چاہتا ہے۔

پروفیسر نور محمد عابد
گورنمنٹ ٹیکنیکل ٹریننگ کالج شرقیہ شریف

۲۱
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

حاصل

رحمتوں والیا سچیاں سبیاں ہو جائے رحمت تیری
اتنی سچی رحمت کر دے مشکل ہے نہ میری

جاری رہندی ہے رحمت تیری وح زما نے سارے
حشر فشر تک جاری رہیں خزانے ایہہ پیارے

اس رحمت دا ہو جائے راہیا ایہہ بھی اک پھیرا
میر کی ایہہ امید ہے پکی ہو جاسی کم مسیہرا

اللہ پاک اپنی رحمت کر کے آپ سبب بناوے
کوئی مشکل رہوے نہ باقی سبب نون دور ہٹاوے

میر دل دی خواہش ہے راہیا ایہہ ہی بہت پرانی
اک قطرہ مل جائے رحمت ہو جائے دور حیرانی

در تیرے تے رکھیاں یا اللہ پکیاں ایہہ امیدوں
میرے عیباں تے پئے جان پردے چنگیاں نال تاکیوں

شانِ نبوت

سچا نبی محبوب ہے تیرا اچھیاں شانوں والا
نام اللہ دا روشن کر کے کیتا خوب اچالا

خاتمِ انبیاء دا درجہ دے کے بھیجا حق تعالیٰ
امامِ انبیاء دی ملی سعادت سب نبیاں توں اعلیٰ

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ تُوں تال زبان پیاری
اللَّهُ تُوں روشن کر کے دُنیا خوب سنواری

سب تُوں پڑھاوں رسول اللہ دے ایہہ ہی سبق پیارا
پوری دُنیا وِتھ جو ہے روشن نور اللہ دا سارا

بھجج درود پاک بتی پر راہیا تُوں لکھ واری
نال کرم دے سنور جائے گی تیری اگلی زندگی ساری

81184

پنج تن پاک

آل نبیؐ کی بہت پیاری روشن چہریاں والے
دوست نبیؐ دے سوار پیارے دین دے رکھوالے

علم دا دروازہ علیؑ ہے دُسیا نبیؐ پیارے
بہت ذہین پابند شرع دے نیکے وڈے سارے

جنت خاتون نبیؐ کی بیٹی پاک طبیعت والی
پاک تے طیب دو شہزادے حسنؑ حسینؑ مثالی

پنج تن پاک ادباں والے نام بہت پیارے
اس دنیا وچ خاص نمایاں ایہہ مثالی سارے

علم شرع پر حاوی سارے سب نون علم سکھاؤ
سچے نیکو کار ایہہ راہِ سب نون نیک بتاؤن

اصحاب رسولؐ

چار اصحاب رسول اللہ دے عقیدت مند پیارے
سب توں اعلیٰ درجیاں والے روشن سب ستارے

نام اللہ دا روشن کردے ساری وح خدائی
پکے خوب ارادیاں والے ہوں نہ دین کوتاہی

پہلا اصحاب پاک نبیؐ دا ابو بکر صدیقؓ پیارا
پر واء نہ کیتی جان اپنی دی گھربار چھوڑ یا سارا

عمر خطابؓ اصحاب ہے دوجا تجربہ کار مشالی
عمل کرن فرمان نبیؐ پر طرح ادب دی ڈالی

ترجما اصحاب عثمان یعنی ہے جو ہے بہت سنجیدہ
ذوالنورین دا درجہ پایا ایہ داماد بنی دا

شیر خدا اصحاب ہے چوتھا علی نام پیارا
علم شرع دے پورے واقف جانے عالم سارا

تلوار اللہ دی ثابت ہوئے جتنے وی شامل ہوئے
سامنے ایہناں دے ٹھہرنہ سکے جو مقابل آن کھلوتے

ہر فتح فتح شامل ملدا نام علی دا پیارا
شیر خدا دا درجہ دیوے علی لوزن لشکر سارا

ایہ چار اصحاب بنی دے پیارے اعلیٰ درجات والے
خدمت گار پاک بنی دے روشن خاص ستارے

خدمت پاک بنی دی کردے سوہنی نال صفائی
اللہ پاک نے عزت دتی دیکھے سب خدائی

سب دنیا و تح روشن کیتا نام اللہ دا پیارا
مدینہ بن گیا مرکز راہبیا و تح عرب عجم ہے سارا

پُر اسرار بندے

پیارے بندے اللہ پاک سے کئی دُنیا و تہِ آسے
رضنا اللہ پر قائل ہو کے سوہنے عمل کمائے

اشارہ سمجھ کے حکم اللہ دا کر دے فرماں برداری
جلدی کرنِ تمہیل حکم دی دے کے جانِ پیاری

کسے چیز دی خواہش نہ رکھن پیارے بندے رب دے
اپنی جاناں دے نذرانے دیون بن کے ضامن سب دے

بھاویں تپیش ریت دی ہووے یا سورج جوش دکھاوے
ایہ بندہ رکھ کے توکل رب دی جان دی بازی لاوے

ابراہیم خلیل اللہ

کئی زمانے پہلاں ایٹھے حکم ہو یا اک جباری
سچا واقعہ نبیؑ دا سُن کے حیران ہے دُنیا ساری

وِج دُنیا دے ابراہیمؑ نبی نے ایسا عمل کسایا
ایہہ عمل کوئی نہ سکیا جو دُنیا وِج آیا

نہ کسے لوں حکم ایہہ ملیا گزرے کئی زمانے
نہ ہے اتنی سوچ کسے دی آکھن لوک سیانے

جیٹرا عمل ابراہیمؑ نبی نے کر کے دسیا اک واری
ایہہ عمل کسے لوں ہو نہ سکیا دیکھے خلقت ساری

ابراہیمؑ نبی نے ڈیرہ لایا پہاڑی اندر آکے
اک بیوی تے پیارا بیٹا اپنے پاس بٹھا کے

پہاڑی اندر ابراہیمؑ پیغمبر پہلا قدم جو دھریا
سوہنے سچے نال عقیدے نام اللہ دا پڑھیا

نام اللہ تعالیٰ

ایہ سنت ابراہیمؑ بنی دی مومن کر دے پوری
جو اس وادی اندر آوے پڑھسی ایہ ضروری

پڑھدے رہیں حمد اللہ دی ایہ ہی مومن سارے
نال خوشی دے پڑھسن آکے سب اللہ دے پیارے

لیک لیک دیاں آوے آوازوں سو ہتیاں نال زبانوں
سارے مومن ظاہر کر دے اللہ پاک دیاں شانوں

حاضر ہاں میں حاضر اللہ تمیری حمد پکاراں
اتنی اعلیٰ حمد ہے تیری نہ آوے وچ شماراں

ہر نعمت توں دیوے اللہ ملک ہے تیرا سارا
لا شریک تے واحد مالک سب دا پالہنہارا

واقعہ تاریخی

ابراہیمؑ نبی دا تاریخی واقعہ سچا نظری آیا
کیسے پورا سر ابرہہ تیرے بندے سچے پاک خدایا

اس نبیؑ دا اک فرزند پیارا سوہنی صورت والا
حلیم طبع تے سچا صابر اللہ دا مُستوالا

ماں اپنی دا پیارا بیٹا مٹھیاں نال زبانان
ماں دا دل راضی رکھدا چنگیاں نال دھیاناں

سوہنی صورت زبان پیار کی سوہنا نام پیارا
خوش اخلاق تے بہت پیارا ماں دی اکھ دا اتارا

نال پیار دے باپ دی تیکے سوہنی شکل پیاری
خوش طبع تے پیارا بیٹا ابرہہ دولت ساری

اللہ پاک دی کرن عبادت سوہنی نال صفائی
دن رات گزارن وچ عبادت ذرا نہ کرن کوتاہی

تحلیل اللہ نون خواب دے اندر ملیا اک اشارہ
قربان کرو نام اللہ دے جو ہے بہت پیارا

نبی اللہ نے سوچیا دل وچ ایہ ہے حکم ربانا
عمل کرنا ہے حکم مطابق ذرا نہیں گھبرانا

میری پیاری چیز ہے کپڑی کرن سوتھ و چاراں
نام اللہ دے قربان کر ساں سوہنیاں نال پیاراں

نہ کوئی مال خزانہ ایٹھے نہ کوئی چیز پیاری
حکیم اللہ دے مطابق دیواں کر کے خوب تیاری

میرے سوا اک بیوی ایٹھے اک فرزند پیارا
ایہ ساری پونجی میری ایہ ہے کنبہ سارا

پیارا ہے ایہ بیٹا میرا دیواں ایہ قسربانی
حکیم اللہ دا پورا کر کے پڑھاں میں حمد نہ بانی

سچے دل نال منیا میں نے محکم اللہ دا پیارا
کراں قربان محکم مطابق بیٹا ایہ سہارا

پاس بٹھا کے فرزند اپنے نوں دسی حقیقت پوری
ایہ اشارہ ہے رب دی طرفوں جو ہے بہت ضروری

خواب اندر اشارہ ملیا ایہ ہے محکم ربانا
ایسی پیاری قربانی دیواں رکھے یاد زمانہ

میرا پیارا توں ہئی بیٹا میرے دل دا حسابی
محکم مطابق رب سچے دی تیری دیواں قربانی

توں دی محکم اللہ دا من کے نہ کرنا کوئی بہانہ
سچا اللہ میرا راضی ہو سی دسی پاک تزانہ

رحمت اللہ دی حدوں باہر آپ سبب بناوے
موت حیات دا مالک اللہ سچے حکم سناوے

سارے مخفی راز جو پیارے اللہ پاک ہی جانے
قدرت اپنی ظاہر کردا کیسے نہ کیسے بہانے

بتاں حکم اللہ دے موت دی ہمت نہ پائے
اک ذرہ برابر دیر نہ لگدی جو حکم مل جائے

پیارا بیٹا پاس بٹھا کے ارادہ ظاہر کیتا
ساتھ ملا کے طرف منی دے ٹوریا چپ چیتا

گلاں کر دے باپ تے بیٹا سچے نال عقیدے
مناسب جگہ منی وچ ٹورن دونوں نال خوشی دے

قربان گاہ

چنگی جگہ مناسب تک کے نال تسلی پوری
نال توکل اللہ پاک دی حفاظت بہت ضروری

بنیٰ کہیا ایہ جگہ ہے چنگی ایہہ پسند ہے میری
اللہ پاک نون حاضر کر کے کراں قربانی تیری

نال خوشی دے دے دے بیٹا جان دا نذرانہ
اللہ پاک عطا کرے گا رحمت دا خاص نذرانہ

لحنت جگر نے عرض سنائی حاضر جان ہے میری
حکم مطابق عمل کماؤ ذرا نہ لاؤ دیر کی

نال خوشی دے منیا میں نے ایہہ فرمان پیارا
سوچ سمجھ کے کیتی حاضر جان تے تن من سارا

پہلا مرحلہ قربان

ابراہیمؑ نبی دی ایہہ قربانی بہت ہی عظمت والی
بہت ہی اعلیٰ ایہہ قربانی دُنیا وِج مِثالی

ہتھیں اپنے پیارا بیٹا اوپر زمین لٹایا
حاضر ہے میری ایہہ قربانی کہ منظورِ خدا یا

رستی لے کے ہتھ پیر بندھے خوب تسلی کر کے
تیز کر دے چھری نوں جلدی پھرتے رگڑ کے

اکھیاں اپنیاں تے پیٹی بدھی کر کے صاف ارادہ
گلا کٹیندا ویچھ نہ سکاں اپنے لختِ جگر دا

اُپر آسماناں ملائک نوری ویجھن ایہہ نظرِ ادا
اپنے ہتھیں ذبح کرے گا بیٹا اک پیارا

اس نبیؐ نے پہلی عسرتح جان دی باز کی لائی
قوم ساری نے دشمن بن کے ڈاڑھی اگ مچائی

خلیل اللہؑ بڑوں اگ و تح سٹیا کسرتہ چھوڑی کالی
صحیح سلامت اگ و تح پنج گئے رحمت نبیؐ دی آئی

کئی واری آزمائشیاں آئیاں جھلیاں نال خوشی دے
ثابت قدم رہے ہر واری سچے نال عقیدے

حَبْرَائِيلُ امِينٌ

اودھر حکم جبریلؑ نون ملیا ذرا دیر نہ لاؤ
جنت و پھوس رگ دُنہ لے کے متی و تح پہنچاؤ

چھری چلن و تح دیر نہ کوئی کر لوؤ خوب سنبھالا
فرزند بنی دے صدقے پہنچاؤ دُنہ جنت والا

ابراہیمؑ بنی نے ذبح کرن دا کیتا حید ارادہ
چھری پکڑی ہمتہ و تح یگی لے کے نام اللہ دا

چھری چلاون بنی اللہ دے گلا نہ کٹیا جاوے
چھری گلا کٹیندی ناہیں بنیؑ پیا زور لگاوے

رحمتانِ واسعت

اوتھے گلا چھری نہ کٹے اوتھے آگ نہ ساڑھے
سچے اللہ دی سچے رحمت دیکھی دن دیہاڑے

قدرت اپنی ظاہر کر دے سچا حق تعالیٰ
ہر مشکل پر قادر اللہ بڑیاں رحمتاں والا

اک جنتی دُنْبہ حاضر کیتا آکے ملائک نوربی
ذبح کرو یا بنی اللہ اک دُنْبہ ایہہ ضروری

بیخ گیا فرزند نبیؐ دا محکم نال ربانے
ایہہ قربانی مشہور ہو گئی گزرے کئی زمانے

قربانی

ذبح کیتا ابراہیمؑ بنی نے اک دُنبہ جنت والا
ایہ سنت بتی دی پوری ہندری دیوے بہت تھی تھالی

ذبح مہنی دے سے قربانی دیوں جا کے حاجی سارے
سنت بتی دی قربانی دیوں مومن لوک پیارے

دُنبہ یا بکرا قربانی حاجی کر دے نال خوشی دے
جو جگہ پسند فرمائی بتی نے نال عقیدے

اس ہی جگہ دین قربانی جہا جہا سب حاجی
یاد بتی دی تازہ کر دے رب لوں کر کے راضی

جو جانور پسند آجاوے خرید لین اوہ جلدی
پاس کھلو ذبح کراون دیر نہ لاون پیل دی

گوشت پوست سب چھوڑن اوتھے جلدی کعبے جانا
طواف زیارت بہت ضروری واپس منیٰ و تاح آنا

سب حاجیاں دی ہو گئی اوتھے ایہہ قربانی پوری
نال عقیدے دین قربانی سمجھ کے بہت ضروری

جو لوگ قربانی دیوں اپنے و تاح گھرا دے
سنت نبیٰ دی پوری کر دے سچے نال عقیدے

قربانی دیوں پاک محمدؐ و یحییٰ کے شان خدائی
اک قربانی اُمت دی طرفوں سچے محبوب الہی

اس قربانی دا پاک محمدؐ حکم ایہہ فرمایا
بعد نماز عید پڑھن دے وقت قربانی آیا

ذبح کرو نام اللہ دے جا بوز قربانی والا
ایہہ ہے سنت ابراہیمؑ بنی دی کر کے خوب سنبھالا

گوشت دے تین حصے کر لو چینی نال خوشی دے
راہ اللہ اک حصہ دے دیو سوہنے نال عقیدے

اک حصّہ گوشت دا اپنے قبیلے وچ پہنچاؤ
تیسرا حصّہ نال خوشی دے اپنے گھر وچ کھاؤ

اللہ پاک راضی ہو سی رحمت کر سی پیاری
ابراہیمؑ نبی دی پوری ہو سی سنت ایہہ پیاری

نام محمدؐ قربانی دیون عاشق پاک نبیؑ دے
نال محبت دین قربانی سوہنے سچے نال عقیدے

سب دی کر منظور یا اللہ ایہہ پیاری قربانی
سب پر اپنی رحمت کر دے ہو جائے دُور حیرانی

بڑیاں رحمتاں والا ہے راہیا سچا تیرا اللہ
سارے تیرے اوگن کجسی جد آسی اوہ مرحلہ

اپنے اس محبوب دے صدقے اوگن کجسی تیرے
بڑیاں عملاں تے پردے پاسی ہوسن دُور اندھیرے

میرا چنگا عمل نہ کوئی فخر کراں میں کسدا
تیرے پیاری رحمت والا اک سہارا دسدا

تیری رحمت سچی اللہ سب پر پردے پادے
میرے جیہا جو بے عملا در تیرے پر آدے

بہت پاکیزہ نام ہے تیرا بڑیاں رحمتاں والا
جاری رہندی رحمت تیری کردی خوب سنبھالا

آپ اللہ ہے مالک راہبیا ہر بندہ ایہہ جانے
ہر بندے پر نظر ہے اُس کی کہندے لوگ سبیاں

ہر بندے توں کم ہے لیندا بہت دے کے پوری
سچے بندے راضی ہو کے کر دے کم ضروری

آخر عروج خلیل اللہ نون ملیا حکم ربانا
اللہ پاک نے طاقت دتی چنگیاں وانگ جواناں

جس نون چاہے طاقت دیندا ذرا نہ لگدی دیر کی
عطا کر دیندا ذہانت اتنی دے کے سمجھ اچیری

جس کم دی خبر نہ ہو تے عطا کر دیندا اللہ
کوئی رکاوٹ ہو تے نہ پیدا ہو جائے کم سکھلا

فرمانِ حدی

اللہ پاک نے جاری کیتا اک فرمان پیارا
ابراہیم بنی لڈوں جلد پہنچا و ایہ پیغام ہمارا

جبرائیل پیغام لیا یا ہے قاصد جو پُرانا
ذرا زبیر زبیر ہوں نہ دیندا ایہ امین سیانا

حکم اللہ دالے کے آیا ایہ ملائک نوری
آکے ابراہیم بنی لڈوں پہنچا یا پیغام ضروری

کوئی جگہ ہوا کر کے اک گھر بناؤ پیارا
سوہنا سحر اک گھر بنا رہدا لے کے ہمارا

سن کے حکم بنی اللہ نے کیتا جلد ارادہ
کیہڑی جگہ تعمیر ہووے گا سوہنا گھر اللہ دا

چل پیئے نبی اللہؐ دے لے کے اک اسواری
جلد کا جا کے تلاش کراں میں چنگی جگہ پیاری

جیتے محکم اللہ دا ہووے او تھے گھر بناواں
طاقت دیوے گا آپ ہی اللہ میں کیوں گھبراواں

نہ کوئی جگہ پسند آوے نہ کوئی محکم رہانا
سفر بہ ابر جاری رکھیا چنگیاں نال دھیانا

انتخاب جگہ

آخر اس جگہ جا پہنچے جو سی منظوری والی
ایسے آکے ابراہیم بنی دی بیٹھ گئی اسواری

ایہ جگہ ہے منظوری والی جلدی کراں تیاری
اس جگہ اک گھر بناواں جو دیکھے خلقت ساری

جو جگہ پسند اللہ نوں ایہ پسند ہے میری
راضی ہو سی میرا اللہ میں کیوں لاواں دیری

ارادہ کیتا خلیل اللہ نے پکا اس جگہ دا
رکھ تو کل شروع کر دتا پڑھ کے نام اللہ دا

جگہ ہموار

صاف کر کے پہاڑیاں اندر جگہ اعلیٰ پہنچی
پتھر روڑے سے دور ہٹا کے دونوں مل کے سنگی

بیٹا اپنا ساتھ ملا کے اوہ ہی زمزم والا
دونوں مل کے تعمیر کرن گے گھر اک سب تھیں اعلیٰ

پڑھ کے نام اللہ وا پیارا جگہ صاف بناواں
ڈاڈا کم ایہہ مشکل دسا پر ذرا نہ گھبراواں

اللہ اتنی طاقت دیوے گا ہو جاسی کم پورا
جاری رکھساں بہت کر کے نہ رہسی کم ادھورا

ابراہیم خلیل اللہ نے ایہہ نیت پکی کر کے
م شروع کر دتا نال تسلی نام اللہ دا پڑھ کے

سب توں اعلیٰ بہت بڑا ہے میرا حق تعالیٰ
وڈا اُسدا گھر بناواں بڑیاں شانان والا

باپ تے بیٹا دونویں مل کے جگہ صاف بناون
سب وڈے چھوٹے پتھر ہٹاون ذرا نہ گھبراون

بہت ہی کھلی جگہ بنائی سوہنی تال تالی
کرن ارادہ بنیاد بناون دا بن جائے جو سکھلی

وقت آیا بنیاداں والا بتی کیتا ایسہ ارادہ
سوچ سمجھ کے گھر بناواں سوہنا بہت کٹادہ

پہلے آثار بنیاداں والے او تھے نظری آئے
ہوئی ہے تعمیر کوئی ایٹھے ایسہ ہی سمجھ وچ آئے

کئی صدیاں پہلے ایٹھے ہوئیاں کوئی تعمیراں
اس وقت دیاں دسدیاں او تھے چنگیاں ایہہ تصوریاں

ہور ایٹھے آثار نہ دے سے کوئی آبادیاں والا
اس دی بابت بہتر جانتے آپ ہی حق تعالیٰ

ہن ایٹھے اک گھر بنا نا حکم نال اللہ دے
 بہت ہی بڑا تے بہت ہی سوہنا سچے نال ارادے

سارے دنیا دے مرکز اندر ایہہ گھر بناواں
 اللہ میرا راضی ہووے تے میں کیوں گھبراواں

پیارا پتھر

بنیاد بناؤں بنی اللہ دے رک پتھر نظری آیا
بیت ہی اعلیٰ بیت ہی سوہتا سوہتے رب بنایا

پتھر کے رکھیا بنی اللہ دے سوہنی شہر کا جانی
کوئی جوگہ چینی بناواں اسدی حکم نال خدائی

شروع کیتی تعمیر اس گھر دی سچے بنی اللہ دے
بیت بڑا مضبوط گھر بناواں سچے نال ارادے

کچھ ناپ کے چاروں طرفوں بناون خوب دیواراں
نال تسلی پتھر جوڑن سوہنے اصلی دانگ معماراں

باپ تے بیٹا بنان دیواراں سوہنے نال عہدے
چھوٹے وڈے پتھر اٹھاؤن مل کے نال خوب چوڑے

ابراہیم بنی تے اسمعیل پتھر بناؤں گھر اللہ دے
کوئی وقت مناج نہ کر دے پکا رکھن ارادہ

اوس زمین توں یاہر آئیاں پکیاں ایہہ مینیا داں
اوس تعمیر و تہج باپ تے بیٹا کرے خوب اُسداں

کوئی تکلیف ظاہر نہ کرے نہ تھکاوٹ کوئی
تاجدار سی خاص اللہ دی جو ہے نازل ہوئی

ایہہ دیواراں ذرا اچیاں ہوتیاں ملیا حکم الہی
جیتی پتھر رکھو ایسے کر کے خوب صفائی

یک کونے تے پتھر رکھیا حکم مطابق رب دے
حجر اسود نام ہے اُسدا ایہہ عقیدے سب دے

مقامِ ابراہیمؑ

اک ہود پتھر ایسا ملیا جو تابعدارہ بنی ۴ دا
سب ارادے بنی ۴ دے مئے ہو کے بہت سنجیدہ
اج تک

اج تک ہے قائم او تھے مقامِ ابراہیمؑ کہاوے
نال ادب دے زیارت کر دے جو کعبے ول جاوے

نرا ز دل دے منتن والا ایہ پتھر عنایت ہو یا
ارادے بنی ۴ دے ایہ پتھر سمجھے رحمتاں نال ہو یا

ایہ پتھر مددگار بنی ۴ دا کردا کم نرالا
اچھا اٹھاوے خلیل اللہ نون اتنی طاقت والا

اس پتھر توں کم پئے لیندے سچے بنی ۴ پیارے
سارا وزن اٹھاوے ویلے اسنوں کرن اشارے

بنی اللہ نون ایہ پتھر اٹھاوے پہنچے جگہ اُچیری
فرمانبردارہ بنی اللہ دا ذرا نہ لاوے دیرتی

تیار کی کعبہ

اوس پتھر پر قدم بنی دی ظاہر ہے نشانی
سب زیارت کرن اس پتھر دی ہووے دور حیرانی

ایہہ تعمیر ال کر دیاں ہویاں دیواراں ہوئیاں اچیاں
پڑھن نام اللہ سوہنا نال زبانان سچیاں

دو پیغمبر باپ تے بیٹا محنت کر دے پوری
ڈرا نہ گھراون دونویں ایہہ ہے کم ضروری

سوہنا گھر تیار ایہہ کیتا چنگا لمبا پوڑا
ہمت نال کوشش کیتی وقت نہ لگا مقوڑا

گھر بنا کے دونویں پیغمبر کرن اظہار خوشی دا
پڑھن شکرانے رب سچے دے رکھ کے فاعل عقیدہ

دُعائی اللہ

مُنْتَکِن دُعائیں اللہ کو لوں ہر سجدے و سجود دُہر کے
 کر آباد اس گھر لوں اللہ سچی رحمت کر کے

کوئی آبادی نظر نہ آوے اندر اینہاں پہاڑاں
 کون ایسے آباد ہووے گا اندر جنگل اجاڑاں

جبرائیل پیغام لیا نام اللہ دا پڑھ کے
 دیو آواز مخلوق اللہ لوں پہاڑ اوپر چڑھ کے

آواز پہنچاناں و سج مخلوقاں رب دی ہے ذمہ داری
 تیرا ایہہ آواز سُننے گی سب مخلوق پیاری

خلیل اللہ نے پہاڑی اُتے کر کے آواز اُچیرا
 چاروں طرف دین آواز سُنو بلاوا میرا

سب دُنیا دے مرکز اندر بن گیا گھر اللہ دا
 نال محبت زیارت کرنی کر لوو خوب ارادہ

ایہہ آواز سب تک پہنچے ہو یا محکم خدائی
محکم اللہ دے نال پکاراں سُنئے سب لوکانی

ایہہ آواز ابراہیم نبیؑ دی اج تک سُن دے سارا
تاں ای را قہیا طرف کعبے دے مومن جان پیار

ہر شخص نون زیارت کعبے دی خواہش ہند پوری
جس نون ہمت دیوے اللہ پہنچے بوہت ضروری

پاک کعبے دی کرو زیارت کر کے دل آمادہ
اللہ پاک رحمت کرے گا سب پر بہت زیادہ

ایہہ آواز ہے محکم رب داملیا ایہہ پیارا
تعمیل کرو اس حکم دی سُنو عالم سارا

پہلی بنیاد

بنیاد کعبے کی آدم صلی اللہ علیہ وسلم بنی بنی
 آج تعمیر مکمل ہو گئی ایہہ سی حکم خدائی

اک گھر آسماناں اُتے نکلیا سی بنی پیارے
 جس گھر سجدے کر دے ملائک نور کی سارے

ایہہ اللہ دا گھر پایا کہن فرشتے سارے
 اس گھر نوں قید سمجھن نور کی سب پیارے

اس زمین پر نظر نہ آیا کوئی گھر اللہ دا
 میں اللہ دا گھر بناواں کر کے چنگا ارادہ

شروع کیتیاں آدم صلی اللہ علیہ وسلم نے پکے نال ارادے
 پکیاں بہت مضبوط بنیاداں سچے بنی اللہ دے

اس آسمانی گھر دے برابر ایہہ گھر پیارا
 ایہہ انتخاب ہے صلی اللہ علیہ وسلم دا ملدا ایہہ اشارہ

حضرت آدمؑ وقت لگایا ایسے مشکل و وح تعمیراں
اک اکلے تعمیر پئے کردے دسے کون تدبیراں

ہمت کر کے گھر بنایا اللہ داکر کے خوب دانائی
بہت بڑا ایہہ گھر بنایا سوہنی نال صفائی

آباد رہیا ایہہ گھر مبارک گزریا کوئی زمانہ
نوحؑ بنی دے طوفان دالا بن گیا اک بہانہ

مسما رہو گیا ایہہ گھر پیارے نوحؑ دے وح زمانے
پھر تعمیر کیے نہ کیتا نہ کوئی حجہ پھانے

تعمیر ابراہیمیؑ

وقت آگیا ابراہیمؑ بنی دا ملیا حکم ربانا
تعمیر کرد اس جگہ پر کعبہ نام شانانا

دونوں باپ تے بیٹا مل کے ایہہ گھر بناؤ
وہج پہاڑاں گھر بنا کے ذرا نہ گھبراؤ

میرے اس گھر دی زیارت کر سن لوک پیارے
دنیا وہج مخلوق ہے جتنی کالے گورے سارے

ایہہ کعبہ بن گیا گھر اللہ دا کیتیاں بنی تعمیراں
وہج کتاباں لکھیا ہو یا ملدیاں ایہہ تھریاں

ایہہ کعبہ بنایا ابراہیمؑ بنی نے کر کے محنت پوری
کچھ مدت وہج تعمیراں ہوتیاں دتی رب منظور

زیارتِ کعبہ

اج اس پوری دنیا بچوں آون لوک ہزاراں
اتنے لوک زیارت کر دے نہ آون وچ شماراں

خواہش ہے رہندی ہر بنگردی زیارت کراں ضروری
اتنی طاقت دیندا ہے اللہ حاجت ہوندی پوری

نال حکم رب سچے دے کرن زیارت سارے
طواف کر دے دن تے راتیں موسیٰ لوک پیارے

طواف کرن دا وقت نہ کوئی مقرر وچ کتاباں
ہر دیلے طواف پیا ہوندا چنگیاں نال ثواباں

آواز نبیؐ

اوہ آواز ابراہیمؑ بنی دی اُج دی گوئج سناوے
ہمت کر کے ہر بندہ طرف کجے دے جاوے

جو بندہ پہنچ نہیں سکدا کردا رہوے تمناں
جے مینوں رب طاقت دیوے اوہ آواز پیارا مناں

اس نبیؐ دی آواز دے اندر طاقت بخشنی اللہ
ہر بندہ وِج دُنیا دے سُنے آواز سکھدے

ایہہ طاقت ہے اللہ پاک دی دیون سب گوارہی
ایہہ آواز خلیل اللہؑ دی سُن دی سب خدائی

نال خموشی آواز جو سُن دا نبیؐ خلیل اللہ دی
کرے یقین رب سچے دی ایہہ ہے خاص منادی

وِج دُنیا کوئی نہ تکیا اتنا گھر پیارا
پُر ہجوم راتاں فجراں آباد رہوے دِن سارا

اس گھر دی بابت پاک اللہ دا ایہہ فرمان پیارا
 وِتھ قرآن سورت بقرہ دے پکا ملے اشارا

ملیا محکم ابراہیمؑ بنی نون اک گھر بنانا
 دو نون پیغمبرِ مل کے بناؤ ذرا نہیں گھیرانا

بعد ابراہیمؑ بنی نون ہویاں کئی واری تعمیراں
 کیسے کچھ بدلایا نہیں رہیاں اوہ تصویراں

موجودہ پاک کعبے دا نقشہ گیا ذرا بد لایا
 مستطیل نون ذرا چھوٹا کر کے کعبہ چوکور بنایا

چھوڑے گئے اس حصّہ دا نام حطیم پیکارن
 اس چوکور پاک کعبے نون سوہنا خوب سنوارن

غلافِ کعبہ

اس پیارے گھر اللہ پر غلاف گیا پڑھایا
ریشمی کپڑا سوہنا لے کے ایہہ غلاف گیا بنایا

وِجِ غلافِ نامِ اللہِ دَا لکھیا نالِ صفائی
اس گھر دَا مالک ہے اللہ پڑھدی سبِ خدائی

پہلا گھر ایہہ دُنیا اندر بڑیاں سنا ناں والا
آدم صغی اللہ شروع ایہہ کیتا کر کے خوب سنبھالا

مکمل کیتا ابراہیم پیغمبر چنگ نال ارادے
اسدا طواف کردے رہسن بندے خاص اللہ دے

اس کعبے نوں قبیلہ بنایا محمدؐ بنی پیارے
وِجِ نمازِ میل گئے بنی نوں سچے پاک اشارے

ایہہ کعبہ ہن قبیلہ رہسی روزِ قیامت توڑی
محبوب اپنے دی رضا اللہ نے پوری کر کے چھوڑی

ہر بندہ وِج دُنیا دے مُنہ کعبے وُل کر دا
 رب سچے نوں حاضر سمجھ کے ہر سجدے وِج دھڑا

غلاف کعبہ دی تار تریخ پرانی کہندے لوک سیانے
 رنگ غلاف دے بدل دے رہے پہلے وِج زمانے

۱۹۸۵ء
 الاماموں نے اک سو اٹھانوہویں ہجری سفید غلاف چڑھایا
 بیس برس تک سفید رنگ نوں کسے نہیں بدلایا

ریشمی کپڑا موٹا لے کے ایہہ غلاف بناون
 تن دفعہ اک سال دے اندر ایہہ غلاف چڑھاون

کچھ عرصہ سبز رنگ دا غلاف گیا چڑھایا
 خوب طرح حفاظت کر کے ایہہ رنگ سبز بنایا

غلاف کعبہ دا بہت ہی عرصہ سبز رنگ وِج رہیا
 ایہہ سبز رنگ بہت پیارا سب نوں پسند آ گیا

ایہہ رنگ بدل نہ سکیا گز رہیا اک زمانہ
 رنگ سبز دا غلاف چڑھاون چنگیاں نال دھیانا

اس رنگ پر اعتراض نہ ہو یا نہ کیسے بدلایا
بہت ہی عرصہ سبز رنگ نے کعبہ خوب سجایا

خلیفہ ناصر عباسی نے غلاف کعبہ کا کالا رنگ کرایا
بچ سو پچھتر ^{۵۵۵ھ} ہجری و توح پہلی داری کا غلاف چڑھایا

کالا رنگ غلاف کعبہ دا لگدا بہت پیارا
محنت کر کے خوب بناون ریشمی کپڑا سارا

بادشاہ ملک الصالح اسماعیل و توح مصر ایہہ غلاف بنایا
ست سو تیا لیس ^{۷۲۳ھ} ہجری و توح مکہ تک پہنچایا

پالکیاں بنا کے خاص قسم دیاں پورے نال ادب دے
اک اک حصہ غلاف کعبہ دا انہاں و توح رکھان دے

غلاف کعبہ دا اک حصہ اک ہی اونٹ اٹھاوے
پندرہ اونٹ ایہہ محمل اٹھا کے پاک مکے لے جاوے

اک خاندان نے ایہہ ذمہ داری چنگی طرح نبھائی
کعبے تک ایہہ محمل پہنچاون سوہنی نال صفائی

ایہہ محفل روانہ کر کے مصر کی خوشی منانوں
نال ادب دے محفل ٹورن کر کے خوب تعاون

ایہہ محفل حد مکتے پہنچے سارے خوش ہو جانڈے
زیارت کر کے غلاف کعبہ دی بل کے خوشی منانڈے

مصر والے بنانڈے رہے غلاف کعبہ دا پیارا
خوش آمدید انہاں لوں آکھن بل کے مکہ سارا

کوئی دخل نہ دتا کیے نے کتنا عرصہ ہویا
نال عقیدے غلاف لبیاون مجتتاں و توح پرویا

سعودی بادشاہ عبدالعزیز نے فرمان کیتا ایہہ جاری
مصر والیاں دی ایہہ محبت غیر شرعی ہے ساری

تیراں سو تئالیس ہجری و توح شاہ عبدالعزیز ہے آیا
غلاف دی بابت بادشاہ نے ایہہ ہی حکم سنایا

مصر والیاں نے احتجاج ایہہ کیتا کر دیو ایہہ نکھڑا
تیار ہو گیا غلاف جو مصر و توح اسدا حل ہے کھڑا

ملی اجازت مصر والیاں توں اس دفعہ لے آؤ
 ہو گئی ہے دیر زیادہ ایہہ جلدی بناں پہنچاؤ

اس سال مقرر دیہاڑے نہ غلاف گیا چڑھایا
 بہت دنوں بعد مصر والیاں مکے آن پوچھایا

مصر والیاں دا غلاف نہیں لینا ملیا حکم شہانہ
 بند کر دتا مصر والیاں نے ایہہ غلاف بنانا

فیکٹری غلاف کعبہ

شاہ عبدالعزیز نے مکے اندر فیکٹری اک بنائی
غلاف کعبہ تیار اوتھے ہندا سوہنی نال صفائی

اپنے بھائی فیصل نون سوئی گئی ایہہ ذمہ داری
وزیر مالیات شیخ عبداللہ سلمان مل کے کرن تیار

نئے طریقے والیاں ایہہ مشیناں باہروں جلد منگایاں
کم دے ماہر باہروں آگے ہون نہ دین خطایاں

دس سال تک بن دا رہیا غلاف مکے فتح سارا
بہت ہی اعلیٰ ریشم لے کے بنے غلاف پیارا

پہلا غلاف جو مکے اندر بہت اعلیٰ انہاں بنایا
تیراں سو چھینا لیس ہجری آخر ذیقعدہ گیا چڑھایا

مصر والیاں پھر ظاہر کیتا اپنا ایہہ ارادہ
کعبے شریف دا غلاف بناں دا شوق ہے بہت زیادہ

تیراں سو اٹھاؤں ہجری پھر مصری غلاف بناؤں
 بہت ہی اعلیٰ غلاف بنا کے مکے و توح پوچاؤں

تیراں سو اٹھاؤں ہجری تک مصر و توح بن دا رہیا
 بعد اس دے پھر اک واری اختلاف سیاست ہو گیا

شاہ سعود بن عبدالعزیز نے کارخانہ پھر چلایا
 غلاف کعبہ و توح مکے بنسی پکا حکم سنایا

نظرئیے اگر بدل دے رہوں نہ ہوتے رختہ اندازی
 ہمیشہ ایہ کم جاری رہوے نال محبت تازی

ایہ کارخانہ دوجی واری شاہ سعود چلایا
 بہت ہی اعلیٰ رنگ دا مصالحہ بانہروں جلد منگایا

تیراں اس و توح شامل کیتا نال اس ارادے
 اس رنگ پر کوئی اثر نہ ہوگا کھانویں گرمی ہو زیادے

۱۵۹۰

پندرہ سو نوٹے پوند مصالحہ کردے خرچ ضروری
 نال خوشی دے خرچ ایہ کردے کوشش کر کے پوری

سینتالیس کل ٹکڑے سے بناون غلاف کعبہ دے سارے
کوئی نہ بناون چھوٹا وڈا، ہکو، جتنے پیارے

وہنو کر کے ہر اک بندہ کر داکم ایہہ پیارا
نال محبت غلاف کعبہ دا بناوے عملہ سارا

ایسا پیارا نام اللہ دا بناون نال صفائی
خوب صورت خوش خط پیارا پڑھے سب خدائی

اللہ اللہ غلاف کعبہ وفتح ظاہر نظری آوے
ذرا دھیان نال جو ویچھے دل وفتح خوب سماوے

کعبہ پاک دا سنہری دروازہ نال آیات سجایا
خالص سونا وفتح آیات قرآنی عجب رنگ بنایا

قد آدم توں اچّا ایہہ کعبے پاک دا دروازہ
بہت ہی اعلیٰ درجیاں والا اسدی شان زیادہ

ساڈھے چھ فٹ زمین توں اچّا کر دے ایہہ اندازہ
پاک اللہ دے گھر دا اتنا اچّا ہے دروازہ

کعبے شریف دے اندر جان دا ارادہ جو بناون
لکڑی دی خاص اک سیڑھی دروازے نال لگاون

واپس آکے پاک کعبے توں سیڑھی دُور ہٹاون
وقت ضرورت پھر ایہہ جلدی لے کے سیڑھی آون

کعبے شریف دے اندر جاوے کوئی مقدر والا
اللہ دے اس گھر دے اندر خاص ہے اک اجالا

جو دلاں توں روشن کردا خالص اللہ دے نوروں
ایہہ سعادت نصیب ہو جاوے حسنوں پاک حضوروں

اللہ دے گھر دا ایہہ دروازہ خاص ہے اُچیرا
شان کعبہ دی کتنی اعلیٰ نہیں اندازہ میرا

اس دروازے نال جو جگہ ملتزم ایہہ کہاوے
چھ فٹ ایہہ چوڑی جگہ حجر اسود تک ہی جاوے

تین رکن پاک کعبہ دے ایہہ مشہور زیادہ
رکن شامی رکن عراقی رکن بمانی اک عظیم کشادہ

زندگی وِج جو اک وار کی کعبہ شریف تک آوے
ایہہ نقشہ دل مومن وِج جلد قائم ہو جاوے

ساری عسر ایہہ بھلدا نہیں گھر اللہ دا پیارا
وِج دِلاں دے قائم رہند ابن کے خاص بہارا

ایہہ ہی نقشہ پاک کعبے دا ملیا وِج کتاباں
وِج کتاباں تحریر جو مل گئی لکھی نال حساباں

لکھیاں بعض کتاباں وِچوں ملیاں خالص ایہہ تحریراں
اس توں چنگیاں مل نہ سکیاں کوئی ہور تقریراں

آخر اک عرض گزاراں پیارے نال ادب دے
منظور کرو سب پڑھنے والے نال توکل رب دے

جیکوئی غلطی لکھی میں نے معاف ایہہ فرماؤ
اللہ پاک معاف فرماوے اتنی عرض سناؤ

کعبے دے اس مالک کولوں منگو مل کے سارے
حبت عطا فرما یا اللہ غیب چھپیا ہمارے

کعبے والیا سچیا اللہ کوئی نہیں تیرا ثانی
اتنی رحمت سب پر کر دے دود ہووے پریشانی

اپنے پیارے محبوب دے صدقے کر رحمت داسا یہ
جس طرح اپنے محبوب پیارے دا اُمتی ہم کو بنایا

سچے اس محبوب تیرے نون اُمت ہے بہت پیاری
اس اُمت پر میرے اللہ رحمت کر دے جاری

تیرے بنی نون سچا جان سب ہی نال عقیدے
کر دے رستے صاف تے سٹھرے اُمت پاک بنی دے

تیرا کعبہ ہے شان والا وِج اس دنیا پوری
شان کعبے دی اُچی سمجھے ہر اک بہت ضروری

ہو جائے زیارت پاک کعبے دی ہر اک ا دل کر دا
نال تسلی جے اک واری دیدار کراں اس دہ دا

سب ملکاں دے سردار وڈیرے دیدار کعبے دا کر دے
ویجھ کے شوکت پاک کعبے دی ہر سجدہ پوچھ دے

یمنی حاکم ابراہ

اک حاکم ملک یمن دا کعبے اندر آیا
ویچھ کے نشان پاک کعبے دا دل اُسدا للچایا

کعبے شریف دی حرمت ویکھ کے لاپچ دل وِتج آئی
آمدن والی عمارت کعبے دی ہوندی خوب کمانی

مشورہ کر دا نال وزیراں ملک اپنے وِتج جا کے
عمارت بنائیے بہت ہی اعلیٰ سوہنی خوب سجا کے

وِتج دُنیا دے مشہور کرائیے کعبہ ایہہ پیارا
ساری دُنیا وِتج سب توں اعلیٰ کعبہ ہے ہمارا

ابراہ نے ایہہ سکیم بنا کے عمارت شروع کرائی
اعلیٰ قسم دے معمار لگا کے جلدی ختم کرائی

اپنے مذہب دے ڈھونڈ کے عالم بھیجے چار چہیرے
اسدی خوب مشہوری کرو جا کے دور تے نیڑے

اصلی کعبہ و فتح ملک ہمارے سو بہنا سب توں اعلیٰ
اس دا ثانی فتح دنیا دے کوئی نہیں شان والا

بہت خوبصورت ایہہ کعبہ کو و نہ یارت اسدی
شان تے شوکت و فتح مغرب دے اور اتنی ہے کسری

جہناں لوکاں ایہہ عمارت ساری سمجھیں خود بنائی
اسنوں اوہ نہیں کعبہ من دے اپنی نال دانائی

صرف ابرہ دے چند اک ساختی کرن زیارت آون
اوہ زیارت کعبہ نہیں کر دے ابرہ نال کرن تعاون

سنان رہوئے ابرہ دا کعبہ کوئی زیارت نہ کردا
نہ کوئی باہر ملک آوے نہ کوئی اپنے ملک دا

خاص وزیراں لوں بلا کے کہندا جلدی کرو تدبیراں
آباد کرن دے طریقے سوچو بہہ کے نال ہنئیراں

انہاں لوکاں دی کرو ضیافت جو باہرتوں آون
چنگی طرح مہمان بناؤ کر کے خوب تعاون

کتنا عرصہ اس سکیم تے عمل رہیا جاری
اس عمل دی برباد ہو گئی ایہہ سکیم بھی ساری

ایسی کوئی سکیم بناؤ جو کامیاب ہو جاوے
بدلہ اس ساری محنت دا جلد ہی مل جاوے

آخر سارے مشورہ کر کے نئی سکیم بناون
اس پر سارے راضی ہو کے کرو خوب تعاون

بُرا ارادہ

مسما کر دیئے مکے جا کے پھر کوئی نہ بنائے
ختم ہو جائے مکے دا کعبہ ہمارا آباد ہو جائے

ساری ایہہ سکیم ابرہہ نول بہت پسند آئی
خوش ہو گیا وزیر اپنے پر جس ایہہ سکیم بنائی

تیار کرو بہت ہی جلدی سامان حرب دا سارا
کیسے چیز دی کمی نہ چھوڑو نہ چھوٹا نہ مھارا

کوئی جاؤ وِتج مکے دے طاقت دا لاڈ اندازہ
کتنی مزاحمت مکے وِتج ہو سی کہے ہے انہاں ارادہ

ایہہ خبر پہنچاؤ واپس آ کے کر یئے خوب تیاری
نظر آوے جیکوئی خطرہ فوج لیجا یئے ساری

مکے وچ جاسوسی

بھج دیو جاسوس مکے وچ عقل مند سیانا
جو انہاں دی مرضی جانے چنگیاں نال دھیاناں

مزا حمت کرسن لوک مکے دے ایہہ ہے اندازہ میرا
واپس آکے جاسوس نے دسیا کر کے مکے اچھیرا

ابره تے پوری طاقت دی کیتی خوب تیاری
لے لوو سامان حرب دا محکم کیتا اے جاری

اونٹ تے گھوڑے سواری والے ہاتھی نال ملاؤ
مہاوت ہاتھیاں دے اپر بیٹھن نال وزیر بھاؤ

یمنی لشکر

اعلیٰ قسم دی سواری لے کے کر کے خوب تیار
 اگے سب توں چلدا ابرہہ پیچھے فوج ساری

جلدی نزدیک مکے دے آ کے وفتح جنگل ڈیرا لایا
 ایٹھے اک چرواہا اُدٹھاں دا اُسنوں نظری آیا

اُونٹوں پر قبضہ

پکڑ لے اس چرواہے دے اُونٹ ابرہ نے سارے
جان بچا کے بھاگ گئے ایٹھوں ایہ چرواہے بیچارے

مکے شہر و تاج چرواہے جا کر فریاداں ایہ سنایاں
اس جنگل و تاج کیسے ملک دیاں شاہی فوجاں آیاں

میرے اُونٹ پکڑ لے فوجاں لے گئے قابو کر کے
اُونٹ واپس لے نہ سکے جان بچانی ڈر کے

اُونٹاں دا چرواہا بیچارا کر داپے فریاداں
میرے اُونٹ واپس دلاؤ کرو کوئی امداداں

حضرت عبدالمطلب

مالک اونٹناں دے عبدالمطلب کر کے خوب تیاری
طرف جنگل دے روانہ ہوئے دیکھی فوج ایہہ تیاری

اُنہاں فوجیاں نوں کہیا جا کے سردار دے تال ملاؤ
کون ہے سردار وڈیرا ایہہ تے ذرا سمجھاؤ

پاس ابرہ دے لے گئے فوجی صاحب سلامت ہوئی
عبدالمطلب رئیس مکے دے بات نہ پچھی کوئی

جیہڑے اونٹ فوجیاں پکڑے ایہہ ہے مطالبہ میرا
حکم سنادے واپس کرن دا لشکر ہے سب تیرا

ابرہ نے عبدالمطلب نوں ایہہ جواب ستایا
اونٹ تیرے ہے اک بہانہ میں مطلب لے کے آیا

ایرہ دی بُری پیت

مزہدت میری اوتٹ تھیں تیرے میرا خاص ارادہ
ختم کر لیں میں کہہ ایسکھوں لاکے زور زیادہ

دیکھ لے ڈو جیاں لاکھی گھوڑے جیتی طاقت میری
کل میں کہہ ڈعاہ دیواں گا چنگی نال دلیری

کوئی پتھر مٹا اچھوڑاں ایتھے نہ رہوے کوئی نشانی
دل دا ارادہ ظاہر کیتا کر کے دودھ حیرانی

کل ایہ ارادہ پورا کران گا دیکھے سارا
میرا کہہ آباد رہوے گا جو ہے بہت پیارا

ایرہ ظاہر کو دا عیانتا اسدیں دل دیاں باتاں
کل تیرے مکے وچ آگے ہو سس پھر ملاقاتاں

مکے والیں نون جا کے کہہ دیو دیکھن ایہہ تماشہ
جے کیسے نے مزاحمت کیتی ہو سی ٹون بے تماشہ

۱۰ رتیس مکہ د اجوا

رتیس مکے نے پھر اک واری اپنی با ست دہرائی
اپنیاں اونٹاں دی طلب ہے میری سوہنی نال صفائی

ایہہ سمجھ گیا میں سارا جو ہے ارادہ تیرا
مالک کجے نون خیر ہے پکی دُخل نہیں کوئی میرا

مالک کعبہ ہے خیراں والا پنسی اوہ رکھوالا
ضرورت نہیں ہو رکھے دی آپ ہے طاقت والا

توں بڑی طاقت لے کے آیا کسرنہ چھوڑی کالی
پر اس مالک دے حکم برابر لہتہ نہ سکد کالی

توں جانے یا کجے والا جانے میں وِج نہ آواں
اونٹ میرے دے دے مینوں میں مکے مٹ جاواں

منصوب گھیراؤ مکہ

ابوہ راتیں پاس بٹھا کے مشیر وزیر سیانے
ہر اک نون ذمہ داری سوچی جو کم کوئی جانے

سب تون پہلاں گھیرا پاؤ بند کرو سب راستے
خوب ہشیار تے بہت سنجیدہ کرو مقرر دستے

بند کر دیو شہر دے اندر باہروں کوئی نہ آوے
کے نون گھراں تون نکلن نہ دیوؤ باہر کوئی نہ جاوے

ایہہ ڈیوٹی سوتج سمجھ کے سپہ سالاراں لانی
خبردار ذرا اس وتج ہون نہ دیوؤ خطائی

سارا کم ایہہ پکٹا کر کے مل کے چند اک ساتھی
ہر دستے وتج ساتھ ملالو اک پرانا ہاتھی

گھوڑیاں دے سوار ایچہ سارے باہر پھرتے گھولتے
باہر شہر توں جو نظر آوے اُسوں پھرتے گھولتے

اندر جا کے کرو تیار ہی شروع کرو کم عیلمی
تہیں تہیں کر دیو مل کے دیرتہ لاؤ ایک میل ہی

مُنہدم کعبہ دنیٰ ممداری

ایہہ ڈیوٹی لائی انہاں دی جو پتھراں دا کم کردے
مجت کش تے ہمت والے نہ کسے توں ڈرے

اوتناں والیاں نون محکم سنایا ملیہ سب اٹھاؤ
پتھر روڑے گیٹے وٹے شہروں باہر لیاؤ

بن کے قطاراں اوتناں والے پھرے کئی لگاؤ
کوئی روک نہیں سکدا اوتھوں ذرا نہ گھبراؤ

اس عمارت دی کوئی چیز نہ چھوڑو جو نظر آجاوے
روکن والے نون مارو مل کے جو بھی ساہمنے آوے

صبح سویرے جاگو منہ اندھیرے راشن خوب پکاؤ
تازہ تازہ کھاؤ سارے مل کے کچھ ساتھ لے جاؤ

سارا دن کام ہے کرنا راشن نہیں پکانا
 ایہہ ہی راشن جو ساتھ لے جا سو پیڑھ کے اوتھے کھانا

آرام کرو رات ہے خوشی دی ہو گئی سب تیاری
 علیحدہ علیحدہ ہر اک کم دا حکم ہو گیا جباری

ہر کہہ دیاں ذمہ داریاں

ہیں کوئی اتھے روک نہیں سکدا ہو گیا کم سکتا
فکر دی کوئی بات نہ رہی بھاری ہے میرا پلہ

ادھر مٹے وچ خبراں گئیاں کل حملہ ہو جیسا
ابوہ اک بادشاہ میں دا کعبہ آ کے ڈھا ہسی

اندکھا اک ایہہ حملہ ہو سی کجے اوپر آ کے
کجے نوں برباد کرن نوں آ گیا پوری طاقت لا کے

کجے والیا بچائے انہاں توں ایہہ گھر ہے تیرا
ظالم اس ابوہ نے آ کے پالیا ہے گھیرا

۸۶ حکمہ

چنگی خوب تیاری کر لوؤ حکم ہو گیا جاری
بندوبست پورا پکا ہو گیا جلدی کرو تیاری

ہاتھی سب توں اگے چل پئے گھوڑے بعد چلاؤں
بعد انہاں تھیں پیدل فوجیاں طرف مگے دے آؤں

کعبے والے دی فوج

تزدیک مکتے دے پہنچ گئیاں فوجاں قدرت ظاہر ہوئی
ابا بیلاں فوج اُتے حملہ کیتا پنج نہ سکیا کوئی

چھوٹیاں چھوٹیاں نازک چڑیاں دے ڈار اکھٹے ہو کے
حملہ کر دیاں ہاتھیاں اُتے کون انہاں نوں روکے

ہک ہی کنکر جس ہاتھی پر سٹے ایہہ پرندہ
ہاتھی مر کے مہٹی بن جائے کوئی نہ رہوے زندہ

نہ سوار کوئی نہ ندہ رہیا نہ بچیا کوئی ہاتھی
تہس نہس ہو گئیاں فوجاں نہ بچیا کوئی ہاتھی

نازک چڑیاں نے حملہ کیتا ہاتھیاں اُپر آ کے
ہک کنکر پنج وچ رکھیا دو پنجیاں وچ دبا کے

مالک کعبہ نے ابا بیلاں نوں جنگ دا ہنر سکھایا
مکتے وچ داخل ہوں نہ دتا جو دشمن بن کے آیا

کعبہ سلامت

ایہ کعبہ صحیح سلامت آتھے مال ممکن شانان
حرمت ایسی پاک کعبہ دی نہ آوے فتح بیاناں

نفس ہے دشمن تیرا راہیا توں کدھرینج کے جا میں
تیرے دل دا کعبہ ڈھنسی بہر کے توں پھتا میں

میں اس مالک دل تھکاں جو کرے حفاظت میری
رحمت دا اک کٹر لے کے ابابیل آجائے تیری

میرے اس شہر توں باہر دشمن روکے جاوون
اس رحمت تیری دیاں ابابیلان میرا ایمان بچاوون

میں استوں پیک نہ سکھاں نہیں ہے طاقت میری
اک ابابیل رحمت تیری دی کرے حفاظت تیری

کو دی رہوے شہر میرے پر رحمت دیاں پروازاں
توں ہی توں دیاں شہر میرے توں نکلن خوب آوازاں

میرا شہر ہے خاک دا پتلا پکیاں نہیں بنیا دال
اسدی حفاظت کردیاں دسہن تیریاں طیب یاداں

اس ابرہ توں بچا لے اللہ جو دشمن ہے پرانا
اک ابا بیل رحمت تیری دی بچا دے میرا اہیہ ٹھکانہ

میں نکالتے بوہت ناکارہ کچھ نہیں پتلے میرے
نہ ہے اتنی ہمت میری سامنے آواں تیرے

صدقے اپنے محبوب دے اللہ شکیب بنا دے میرا
رحمت تیری دتج گزر ہو میری دور ہو جائے اندھیرا

اگے پیٹڈ اہت ہی لٹاں پتلے نہیں سواری
کوئی سواری خرید نہ سکیا منت رہی ہے ساری

اس سفر میرے دا کوئی اللہ چارہ ساز بنا دے
روشن کر دے رستے میرے اندھیرا دور ہٹا دے

پیاری منزل تک پہنچا دے اللہ جو لپٹا ہے تیری
میں اٹھے تک پہنچ نہ سکاں نہیں ہے طاقت میری

توں رکھ بھروسہ پکٹا راہتیا کرم کرے گا اللہ
بے سچا راہتینوں بنن نہ دیسی پہنچ جاسیں توں سکھلا

توں امید پکٹی رکھ کے راہتیا کردا رہو تیاری
آخر توں پہنچ ہی جاسیں تال اللہ دی یاری

اس اُمت وِج پیدا کر کے کلمہ ایہہ سکھایا
پیارے محمد رسول اللہ توں شافعی آپ بنایا

کوئی وی اُمتی رہن نہ دیسن سچے نبی پیارے
انہاں دے رستے پر جو وی چلیا کالے چٹے سارے

توں وی راہتیا اس ہی درتے کردا رہو فریاداں
تینوں خالی چھوڑ نہ جاسن کرسن خوب امداداں

کعبے والیا میریا سچیا سایاں سب دا توں رکھوالا
ہے تیری قدرت قائم ہمیشہ توں ہی طاقت والا

کعبہ بچالیا اللہ پاک نے قدرت ظاہر ہونی
سب طاقت پر قادر اللہ ہور نہ طاقت کوئی

جس طاقت نے اپنا گھر بچایا لاؤ کوئی اندازہ
ایہ تصور کر نہ سکوں ایہ طاقت ہے بہت زیادہ

ابراہیم توں بچالیا اللہ نے بھیج کے ابا بیلان
مشرک آکے وچ کجے دے نواں کرن سبیلان

محرمت کجے دی چھوڑ کے مُشرک اُلٹے کرن طریقے
اُلٹ اِک رواج بنا لیا اپنے نال سلیقے

کئی عرصہ ابراہیم توں پہلے مُشرک متا پکاؤن
بُت رکھئے وچ کجے دے کر کے سب تعاون

کوئی بُرا مُشرک جلدی کر کے اِک بُت لیا
کوئی کسے اعتراض نہ کیتا نہ اوہ خود شرمایا

ہر سردار مُشرک مکے دا بُت کجے وچ رکھدا
نئے نام دا بُت بنا کے مزہ شرک دا چکھدا

کتنے بُت رکھے وچ کجے جگہ نہ چھوڑی خالی
آکے پرستش کرن بُتیاں دی مُشرک خاص مثالی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بِسْمِ

بِسْمِ

کعبے و بت

نام اللہ دا کوئی نہ لیندا مُشرک — مکہ پورا
اتھے بچے مڈھے مُشرک سارے شہر دے بے نور

بتاں اگے سب منٹھے ٹیکن پیش کرن سوغاتاں
سب پیجاری اتھے بتاں دے اچیاں جہناں دیاں ذاتاں

کعبہ پاک سی گھر اللہ دا اتھے بتاں ڈیرا لایا
اس طرح گزریا اک زمانہ وقت نزدیک آیا

نال تسلی پرستش کردے ہل کے مُشرک سارے
پرستش بتاں دی کردے رہے آبا و اجداد پیارے

ماں باپ نے سکھایا سب نون ایہہ طریقہ سارا
بت پرستیاں دا شہر بن گیا مکہ ایہہ پیارا

اس شہر مٹے وچ آیا ایسا اک زمانہ
ایسا دور مُشرک دا ہو یا کعبہ بن گیا بت خانہ

پاک کعبے دے اندر رکھے کئی بت بنا کے
ہر قبیلہ بت ہے رکھدا اپنے خوب سجا کے

کجے دا طواف ایہہ کر دے اتار کے کپڑے پورے
نقشہ ایہہ کجے دا بناون مُشترک سب بے نوزے

اس کجے نوزں مُشترک لوکاں بنا دتا بھت خانہ
کوئی کسے اعتراض نہ کیتا گزر گیا زمانہ

اس حالت و توح مُشرک ہو گیا ایہہ ہی مکہ سارا
غار حرا توں اُتر کے آگیا سچّا نبیؐ پیارا

مکّے والیاں نوں دُسیا آکے نام اللہ دا پیارا
جس اللہ نے پیدا کیتا سو نہنا جہان ایہہ سارا

جس نے سورج چن بنائے روشن کئی ستارے
زمین آسمان جس پیدا کر کے حکمت نال ستارے

سچّا مالک سب خلقت دا کوئی نہیں اُسدا ثانی
پاک اللہ نوں سچّا مَنوں سب چھوڑ کے نافرمانی

انہاں بُتیاں دی پرستش چھوڑ و ایہہ ہے غلط عقیدہ
سچّا اللہ نوں مالک مَنوں ہو کے خاص سنجیدہ

میںوں اللہ نے پیغمبر بنایا راستہ پاک دکھایا
 میں پہنچاواں پیغام اللہ دا جو میں لے کے آیا

پاک نبیؐ دی بات نہ سن دے مُشرک بے شعورے
 اُلٹے نبیؐ توں تنگی دیون دشمن بن کے پورے

کوئی نبیؐ توں معجزے مُتنگن ہو کے بہت سنجیدے
 معجزے دیکھن پھر نہ مانتے دشمن پاک نبیؐ دے

کوئی بات پاک نبیؐ دی دل و جح نہ بھٹاؤن
 اُلٹے ہو کے پاک نبیؐ توں حبا دوگر بناؤن

کافراں دی میٹنگ

دولت دا کوئی لالچ دین دا کرن ظاہر ارادہ
جتنی دولت منگ سکے دیواں استوں بھی زیادہ

جو بھی طلب دل و توج رکھو ظاہر کر دیو ساری
حاضر کرسیاں طلب اوہ جلدی کرسیاں نہ انکاری

و توج مکے دے زندگی گزارو وانگ بڑیاں سرداراں
بیر اکھیاں پر حکم مناں گے بڑیاں تال پیاراں

پرستش بتاں دی منج نہ کر سو مل کے کہندے سارے
پرستش بتاں دی کردے آئے آبار و اجداد ہمارے

ایہہ طریقہ بہت پرانا ایہہ ہے مذہب ہمارا
انہاں بتاں دی پرستش کردا مل کے مکہ سارا

چھوڑ دیو مخالفت بتاں دی ایہہ ہے خواہش ہمارا
نام کماؤ وِج مکے دے قائم کر دسرداری

جو بھی خواہش ہے دل وِج ظاہر آکھ سناؤ
ظاہر کر دیو جو ہے حاجت ذرا نہ گھبراؤ

پاک بنی نے سب کچھ سن کے اک ہی بات بتائی
اُس ہی خالق نون مینوں سارے جس مخلوق بنائی

جس اللہ نے پیدا کیتی سب مخلوق پیاری
طرح طرح دی شکل بنا کے ایہہ دینا خوب سنواری

نال یقین سارے منو نام اللہ دا پڑھ کے
سچے اللہ دی کرو عبادت ہر سجدے وِج دھر کے

نہیں کچھ تُوں توں منگاں نہ ہے کوئی مجبوری
اک ہی نام اللہ منو جو ہے بہت ضروری

نہ کوئی درجہ نہ کوئی دولت نہ چاہیے سرداری
سنو ایہ پیغام اللہ دا خوشی نال پیاری

پوری قوم نوں پیغام سناواں میں اللہ دا پیارا
سنو پیغام سوچ سمجھ کے اج ایہ مکہ سارا

واحد سچا ہے میرا اللہ سب خلقت دا مالک
میں ایہ پیغام پہنچاواں اللہ ہی ہے سچا خالق

سب مخلوق دا خالق اللہ غیبوں رزق پوجا دے
چھوٹی موٹی مخلوق ایہ ساری رزق اوسے اکھا دے

ایہ مکے والے مُشرک سارے بتاں دے پجاری
پاک بنی^۴ دی سن دے نہیں قوم مکے دی ساری

دیانت داری پاک بنی^۴ پر کوئی نہ اعتراض کیسے دا
بہت ہی اعلیٰ کردار دے مالک نال ہی بہت سنجیدہ

زبان مٹھی تے ادا پیار کی عزت دار پیارے
صورت سوہنی سیرت پیار کی ایہ ہمدرد ہمارے

پتہ نہیں اثر انہاں پو ہو گیا کوئی بیچیدہ
قوم نون نیا سبق سکھاون ہو کے بہت سنجیدہ

شروع سے ایہ چلدا آیا طریقہ ایہ ہمارا
انہاں بتاں دی پرستش کردا مل کے مکہ سارا

مل کے سارے مٹھے والے کر کے خاص نیاری
کوئی تجویز سوچو جلدی ایہ ہے خواہش ہمار کی

محکمہ دی کوئی بات نہ منو ایہ ہے بہت ضروری
بات چیت تے ملنا چھوڑو نال تسلی پوری

محمد پکارن نام اللہ دا سب نون دین آواز
پتہ نہیں اس کھتوں سُنیا نام اللہ دا تازہ

ہر ویلے اللہ ہی اللہ دا اک ہی نام پکارے
کسے بت دا نال نہ لبندا جو ہین محمود ہمارے

جو وہی بات محمدؐ کی سُن دا چنگیاں نال دھینا
سب نوں نام اللہ دا دَسن مہٹیاں نال نہیا نال

اُپر دِلان دے اثر ہے کردی اسدک تہاں پیاری
ہر ویلے ایہہ ظاہر کردا بُتیاں توں بیزاری

کئی معجزے دکھائے اسماں نوں لے کے نام اللہ دا
پتہ نہیں اس کتھوں سکھیا اتنا علم زیادہ

نام اللہ دا پڑھدا رہندا نال تہی پوری
پاس بھٹاکے سب نوں دے پڑھو ایہہ نام ضروری

بڑے بڑے بُت ایہہ سارے سائوں بہت پیارے
نال ادب دے پو جاں انہاں نوں مگے والے سارے

ساڈے بُتیاں نوں من دا ناہیں بن کے بہت سیانا
بُتیاں نوں پسند نہیں کردا کھٹیاں نال تہاں

جے رکاوٹ ہوئی نہ اتھے ایہہ فساد بن جاسی
روکو اسنوں سارے بل کے دور ہو جائے ادا سی

حدوں لنگھ گیا ہے اگے منصوبہ ایہہ بناؤ
کوئی بات نہ سنا اسدی نہ استوں آپ بلاؤ

کرو رکاوٹ سارے مل کے کر کے خوب سمجھالا
بند کر دیو سارے مل کے ایہہ لینا دینا سارا

سب بد بخت اکٹھے ہو کے منصوبہ ایہہ بناؤ
چھوڑ دیو اکلا استوں نہ کرو کوئی تعاون

ہر قسم دیاں دین تکلیفیں دشمن بن کے پکے
سب تکلیفیں بنی اشد اناں صبر دے پکے

شعب اوطالب

شہر مکہ چھوڑ بنی ۴ نے وٹح جنگل ڈیرا لایا
جا کے شعب اوطالب اندر بہت وقت لنگھایا

تن سال اس شعب دے اندر بنی پاک گزارے
شہر دے اندر آنا جانا بند کیتے رستے سارے

سچے رب دے بنی ۴ پیارے اتنا مشکل وقت لنگھایا
شہر دیاں بد بختاں لوکاں بنی ۴ نوں بہت ستیا

چند اک لوک عاشق بنی ۳ دے کر دے سب امدادوں
وقت گزار یا اس شعب و قح جنگیان نال حساب

مشن اپنا ایہ جاری رکھیا نام اللہ دا پیارا
مشرک سارے اکٹھے ہو گئے بنیا دشمن مکہ سارا

وقت بے وقت و قح کعبے آون نال تسلی پوزی
نہ کوئی شخص بنی پاک نون ملدا نہ بات ضرور کا

جو لوگ باہر شہراں توں مکے اندر آون
پاک بنی ۳ دیاں سن کے باتاں بھنے کرن تعاون

کوئی سنی ان سنی کر جانڈے دل جنہاں دے خالی
کوئی نال دھیاناں سن دے سوہنی بتا ایہ عالی

۱۰۵
مدینے دا وفد

اک وفد مدینے شہرتوں آیا دو جی واری
پاک بنی نال ادب دے پہلی عرض گزاری

تشریف لیا و اساڈے شہر و قح ارادہ ایہہ ہمارا
نال خوشی دے عرض ہے کردا ہل کے مدینہ ہمارا

سُن دے رہے خواہش انہاں دی بنی پاک اللہ دے
کوئی خاص جواب نہ دتا کیتے نہ ظاہر ارادے

اسی طرح دتھ مکے گزریا وقت تنگی داسارا
صلح دی امید نہ کوئی یا امن دا کوئی اشارا

پاک بنی^۲ نون منن والے ساتھی عزیز بچارے
دتھ تکلیقاں وقت گزارن جدا جدا ایہ سارے

پر ساتھ بنی^۳ دا چھوڑن ناہیں پکے نال یقیناں
سختی تنگی سر پہ سہندے مکے دی پچ زمیناں

مکے دے سردار ایہ سار بن گئے یکے دشمن
سب عزیزیاں مل کے پکڑیا پاک بنی^۴ دا امن

انہاں عزیزیاں نون مشرک سارے دیون سخت ہنڑا میں
ساتھ محمد^۵ داسارے چھوڑو تڈ ہوسن معا خطا میں

نام بنی^۴ دا لینا چھوڑو ملیسی تاں چھٹکا را
نام محمد^۵ دا دشمن بن گیا ہن ایہ مکہ سارا

ایہ جو عاشق رسول اللہ دے سچے لوک پیارے
سخت سزائیں برداشت پئے کر دے ایہ غریب بھارے

وطن چھوڑ کے بے وطن ہو گئے کچھ اصحاب نبیؐ دے
پاک محمدؐ نون جان رسول اللہؐ دے سچے نال عقیدے

کچھ اصحابِ وحیؐ دے مخدے خفیہ کرن گزارا
سوہنے سچے نال عقیدے شرک توں کرن کنارا

ادھر مشرک مکتے دیاں ہل کے منصوبہ ایہ بنایا
دارالتدوہ اندر بلا کے سب نون ساتھ ملایا

دارالندو کا پچ مشورے

ایسی کوئی تجویز بناؤ سارے ہل کے سنگی
محمد توں چھٹکارا حاصل کریئے دور ہو جائے تنگی

کہتے لوگ اس نال ملائے پیغمبر خود کہا دے
ہر اک نال پیار کر کے اپنے پاس بھٹا دے

بتیاں دی پرستش نہ کر دے سارے سنگی
بتیاں دی توہین ایہہ کر دے سب نوں دیون تنگی

اک گیر نے نعرہ لایا سُنو آوازہ ایہہ میرا
سب قبیلے مکے دے ہل کے مکمل کر لوؤ گھیرا

جس وقت نظر آجاوے سب ہل کے مارو تلواراں
اتنے زخم لگاؤ اسوں نہ آون ورت شماراں

بیت آساں پر راضی ہو جاسن تے ختم ہو جاسی قصہ
سارے ہل کے نال عقیدے اس ورت لے لو حصہ

اکلتے کیسے تے الزام آسی نہ کوئی بدلہ لیسی
نہ خون بہا کیسے نون اسدا دینا پیسی

پہلے وی انہاں مُشرک لوکاں بنایا سی منصوبہ
گھیرا دیکیتا سی بُت پرستاں مل کے ابراہیم نبی دا

ابراہیم نون وِتج اگ دے زندہ آساں جلاساں
اگ دے بڑے بھانپڑ لا کے ابراہیم وِچ پہنچاساں

بہت ہی بڑا چمخہ بنا کے وِتج سٹیا دُور کھلو کے
اگ دے بھانپڑ دا تماشہ تھن بہت خوش ہو کے

بغیر حکم اللہ دے موت دی ہتھ نہ پاوے
اگ نون ملیا حکم اللہ دا کس طرح اگ جلاوے

اتنا بڑا اگ دا بھانپڑ کھنڈا ہو گیا سارا
صبح سلامت اگ وِتج بیٹھا بنی ابراہیم پیارا

کئی واری بُت پرستاں کو لوں اللہ پاک بچایا
مُنکر اللہ دے کچھ کر نہ سکے جتنا زور لگایا

اس طرح ایسے وی اللہ اُج مُحم کرے گا جاسی
 پاک بنی نون صبح سلامت تکسی قوم ایہ ساری

کوئی ایذا پہنچا نہ سکن گے ایہ بریاں نیتاں والے
 سچا محافظ آپ ہے اللہ کر دا خوب سننہالے

حضرت اکرمؐ سے آلِ دوائے گھیرا

آرام فرما رہے سن چمکتے سچے بنیٰ ہمارے
چھپ چھپا کے اندھیرے آگے مُشرک سارے

رستہ سارا گھیر لیا میں کے سب شر پیراں
ایسوں آگے جان نہ دیساں کر دے سب تد پیراں

اس وقت محمدؐ باہر آ کے پڑھدے سدا نمازاں
نال خموشی ہر شیاہ ہو جاوے نکلت نہ آوازاں

خبر ہو گئی پاک بنیٰ نونِ مُشرکوں کا گھیرا پایا
حضرت علیؑ نونِ پاس بٹھا کے پاک۔۔ فرمایا

ہجرت دا حکم

آگیا وقت اب ہجرت دا اُساں طرف مدینے جانا
سب امانتاں لوکاں دیاں دے کے بعد مدینے آنا

سب کچھ علیؑ دے سوا لے کر کے بنی ہجری باہر آئے
باہر دا ایہہ منظر دیکھ کے ذرا نہ گھبرائے

نام اللہ دا پیارا لے کے ریت دی مُٹھ اٹھائی
یہیں دیاں آنتاں پڑھ کے مُشرکاں طرف دگائی

کسے مُشرک نون ہوش نہ رہیا اکھیاں کھلیاں رہیاں
پاک بنی نون دیکھ نہ سکے سب تہ پیراں مچل گئیاں

اُتھے بنی نون اگ ساڑے نہ اتھے چلن تلواراں
اپنیاں محبوباں نون بچاوسے اللہ چنگیاں نال پیاراں

حکمت اللہ دی سمجھ کسے وِج نہ آوسے نال دلپیاں
ہر بندے پر رحمت ہے کردا سمجھو نال یقیناں

بہل گئے اس گھیرے وچوں سچے بنی پیارے
گھلیاں اکھیں اٹھتے ہو گئے اتھے مُشترک سارے

صدیق دے گھر جا کے جلدی پاک بنی فرمایا
اٹھو جلدی کرو تیاری وقت ہجرت دا آیا

لے کر ساتھ ابو بکرؓ نون ہو گئے جلد روانہ
زات زات چلدے رہے نہ کھ کے اک نشانہ

غارِ ثورِ فِج

غارِ ثورِ وِج جا کے دو نویں پہنچے صُبح روشن ہوئی
غارِ ثورِ وِج داخل ہو گئے دید نہ کہیتی کوئی

اس غار پر درخت اک حجاڑی دا پُر اتا
منہ غار پر شاخاں جھکیاں ایہہ ہے محکم ربانا

انہاں شاخاں وِج انڈے دیندے آکے کبوتر پیارے
اک مہکڑی نے جالا تنیا منہ غار پر سارے

ادھر مٹھے دے سارے مُشرک اکھٹے ہو کے آئے
ڈھونڈ کرن ہر جگہ دی کھوجی نال رلائے

نیکل گیا اس گھیرے توں بناؤ ایہہ نشانہ
ہر جگہ ڈھونڈو جلدی نہ چھوڑو کوئی آستانہ

کھوجی کھوج لگاؤن جلدی پوری نال دانالی
کھوجی کہندے مل گیا رستہ سوہنی نال صفائی

نشان شناس ایہہ راستہ دُسد اُمشرک اکھٹے کر کے
اس طرف نشان ہے پکا طرف اس پہاڑی پڑھ کے

غار تک ایہہ پہنچ گئے کھوجی نشان آگے نہ جاوے
ہر طرح عوز ایہہ کر دے کچھ نظر نہ آوے

غار توڑ توں آگے جاوون والا کوئی نشان نہ ملدا
اندر جاہن تے یقین نہ آوے فیصلہ سن دِ دلدا

غارِ ثور وِجِ رَبِّی مَدَہ

درخت گھنے دیاں شاخاں اٹھے کوئی جگہ نہ چھوڑی
مکڑی دا خیالاً تنیا ہو یا اول توں آخر توڑی

اندھے دستن کیوتراں والے اٹھے صحیح سلامت
اس غار دے اندر جاوون دی دسدی نہیں علامت

غارِ ثور توں مُشرکِ داپس ہو گئے نال تسلی سارے
جس غار وِجِ آرام فرماون سچے بنی پیارے

مکے وِجِ اعلان کراون گیر سب وڈیرے
جو گرفتار محمدؐ نوں کرسی دیواں انعام بتیرے

اک انعام سو اڈٹھاں دا جلدی حاضر کرساں
ہور چنگا انعام نقد دا نال خوشی دے دھرساں

اس لالچ نے سارے مکے نوں گھیر لیا اک واری
ہر طرف پرستے دی تلاش ہی ہو گئی جاری

سپ نے دنگناں

ادھر غار دے اندر بیٹھے ابو بکرؓ ساتھ بنی دے
بند کرن سوراخ غار وچ سچے تال عقیدے

اک سوراخ سب توں نیچے خالی رہ گیا کھلا
ایہہ سوراخ بند میں کرنا ایہہ یاد نہ بھلا

پیر اپنا اس سوراخ دے اگے ابو بکر صدیقؓ لکھایا
باشک ناگ اک بہت زہر یلا طرف سوراخ دے آیا

ناگ نے آکر دند چلائے سخت آلود زہر دے
ابو بکرؓ صدیقؓ پیچھے نہ ہٹاؤن پیر اٹھے ہی دھردے

سخت تکلیف زہردی ہوئی آنسو نکل آئے
پر سپ لوزں باہر آن نہ دیاں جتنے ڈنگ لگائے

رستہ لوڑے باہر آون دا اوہ ناگ زہر یلا
صدیقؓ اس ناگ دا رستہ روکن مکمل کر کے چلے

مبارک وجود بنی پر ڈگتا گرم اُمّقرؤاں دا پانی
پاک بنی دھیان فرما کے پچھدے جلد زبانی

جلدی جلدی صدیق اکبر نے کیتا ظاہر حوالا
سپت کسے نے ڈسیا مینوں بہت تکلیقان والا

جے میں پاؤں ہٹاواں اتھوں دشمن باہر آجاوے
ایہہ انسان دا پکّا دشمن نہ ہرے دند چلاوے

بنی پاک فرمایا ایٹھوں اپنا پاؤں جلد ہٹاؤ
اپنے پاؤں دی زخمی جگہ جلدی نال دکھاؤ

اس ناگ نون رستہ دے کے آون دیو باہر
سامنے آ کے طلب اپنی کے کچھ کر سی ظاہر

ابو بکر صدیق نے پیر ہٹا کے زخم دے سے اوہ سارے
انہاں نہ خماں پر لعاب دہن والاون بنی پیارے

ختم ہو گیا درد اس ویلے ذرا تکلیف نہ رہی
اچانک خطرہ موت دا ہو یا پھر زندگی مل گئی

ناگ زیارت بنیادی کردا پوری نال تسلی
 لوزی بنیادا چہرہ تیکے پوری لوز تہجلی

تیسرے دن پاک بنی غارتوں باہر آئے
 مدینے دارستہ جانن والے واقف کار بلائے

معروف رستہ چھوٹھکے سارا غیر معروف اپنایا
 جنگلی باران وچ اجاڑاں طرف پہاڑاں رستہ آپ بنایا

منجے والے وچ شہر دے کراون اعلان ضروری
 جو محمد نون پکڑ لے آوے اسی حاجت کرساں پوری

سیاقت پہلوان نے تعاقب کرنا

اک پہلوان مکے شہر دا بہت زور آور مھیا را
اس رستے دا واقف بندہ جانے رستہ سارا

لے کے گھوڑا دوڑا ایا جلدی چکے نال ارادے
اس رستے امید ہے یگی ہو سن پیر پیادے

میں اکلیاں پکڑ لوں گا مجلسی انعام پیارا
ڈھونڈ لوں گا جلدی جا کے رستہ ہے واقف سارا

سوار ہو کے تیز گھوڑے پر جلدی بہت دوڑا کے
سراقہ مل پیا اس رستہ پر اکلا دوروں آ کے

ابو بکر صدیق نے ویچھ کے دوروں اتنی عرصن سنائی
بیابنی اللہ دشمن آگیا ایہ ہے بڑی رسوائی

سچی مدد کرے گا اللہ میرا پاک بنی فرمایا
زمین و ترح دھنس گیا گھوڑا جد نیڑے آیا

سراقتدی خلاصی

کچھ ہی دور گئے بنی جی زمین نے چھوڑ دتا گھوڑا
پھر حملہ دی کرے تیاری دیکھ کے فاصلہ تھوڑا

نیڑے جا کے دھنس گیا گھوڑا اسدا پتی وچ زمیناں
بچنے دی اُمید نہ رہی تاں بدلیا نال یقیناں

میتوں ہن بچاؤ محمد میں توبہ کیتی پوری
منوں ایہ سوال ہے میرا جو ہے بہت ضروری

زندہ پچ گیا میں ایٹھوں ایہ وعدہ ہے میرا
اس طرف کیسے لوں آن نہ دیساں لاکے زور بہتیرا

غلطی میری معاف فرماؤ میری حبان بچاؤ
اپنی پیاری نال خوشی دے جدھر مرھنی جاؤ

ایہ دونوں ساتھی چلدے رہے طاقت نال خدائی
ایسی جگہ پہنچے بنی جی اک آبادی نظر کی آئی

سرکارِ دامِ معجزہ

دلِ وِج ایہہ ارادہ کر کے طرفِ آبادی آئے
اس جنگلِ وِج کوئی خوراک دا اللہ سبب بنائے

آبادی وِج آ کے تکیا اک مائی بیٹھی ہے اکلی
بہت سنجیدہ ہو کے بیٹھی پوری نال تسلی

پاک بنیٰ فرمایا اس بون کوئی کر سادی مہمانی
جو کچھ پاس حاضر ہے تیرے دور کریں پریشانی

خاص جواب مائی دی طرفوں نہیں کوئی آنا دانہ
گھر میرے وِج کوئی نہیں تو مشہ کراں نہ بہانہ

خاوند میرا بکریاں پالے جنگلِ وِج لے جاندا
خوب طرح نال تسلی شام بون گھر لے آندا

اج اک بکری بیمار ہو گئی باہر جا نہ سکی
چھوڑ گیا میرا خاوند گھر وِج رہ گئی پیکی

پاک بنی فرمایا اس مائی لوز احبانت ہووے تیری
دودھ دودھ لوزاں اس بکری دا جو ہے بھلی بھلیری

میری طرفوں احبانت پوری پر بکری دودھ کے دینا
ایہہ بیمار تے لاسز بکری کے ہے اس توں لبینا

پاک بنی نے اپنا ہتھ مبارک نال حکم اللہ دے
پشت بکری دے اُتے رکھیا سچے نال ارادے

پچھڑ بکری اُدھ جاری ہونا

پاک بنی نے اپنا ہتھ مبارک نال محکم اللہ دے
پشت بکری دے اُتے رکھیا سچے نال ارادے

اکھیاں کھلیاں اس بکری دیاں کیتا ایہہ نظر ارا
پشت اسدی پر ہتھ پیالا دے سچا بنی ہمارا

جیکر پشت میری پر ایہہ ہتھ مبارک آجاوے اک واری
اللہ پاک دے سجدے کر کے کراں شکر لکھ لکھ واری

اس مبارک ہتھ دی سبک ہمیشہ میرے دل وچ رہی
کس وقت پشت میری پر ایہہ ہتھ لگایا جاسی

اس اُمید وچ عمر گزارے شاید ایہہ وقت آجاوے
ہر ویلے انتظار ہے رہندا ایہہ رب سبب بناوے

اس بکری دے مقدر راہیا توں برسیاں کیوں کردا
عاجز بن کے منگ دعائیں آسرا نہ کھ اس دردا

لاغر بکری نون تھا پڑ لائی سچے بنی پیارے
کھڑی ہو گئی بیمار ایہ بکری پہلے نال اشارے

اس بکری دیاں تھناں وِج دُدھ پیا نظر کی آئے
ابو بکر صدیقؓ اس مانی کولوں اک برتن لے کے آئے

دُدھ نال اس بکری دے بھریا برتن سارا
صدیقؓ اکبر نے پیش جا کیتا پیوے بنی پیارا

باری باری دونوں پیوں ویکھ رہی اوہ مسالی
اس ویلے دُدھ پیوں دی باری اس دی آئی

اس مانی نے پی لیا دُدھ برتن دا سارا
بہت ہی اعلیٰ شیریں دار ایہ ہے دُدھ پیارے

دُدھ دے برتن بھر دتے ابو بکر صدیقؓ پیارے
جو برتن اس گھر وِج ہیگے چھوٹے دُدھ دے سارے

آن جانا رستا

پھر ایہ سفر جاری ہو گیا رستا ہے انجانا
 رہ گیا اگے سفر ہے تھوڑا، ہمت نال مکانا

راہ پتھر بلا کدھر سے کڈے تالے واٹ لمیری
 چھٹ کے دیس یردسی ہوئے رہا مرضی تیری

ٹردیاں ٹردیاں لمیاں واٹاں کو کے پندھ مکاٹیاں
 بیشرب بسنی لاگے آگئی سبناں تاہنگھاں لائیاں

قبایح آمد

مصافات شہر دے پہنچے بتی جی قیام اتھے سردمایا
 قبا نام اس جگہ دا وِج کتا باں آیا

کچھ وقت گزاریا قبا وِج چنگی نال آسانی
 بنیاد رکھی پہلی مسجد دی چھوڑی ایہہ نشانی

پڑھیاں کئی نمازاں اٹھے آکے نال امن دے
خوش اخلاق مہمان نواز اٹھے بہت پیار بندے

مسجد قبا مشہور آج تیکر اپر سب زبانوں
ایہ ہے سب سے پہلی مسجد لکھی ہوئی دوح بیانوں

دوح قرآن مسجد قبا دا لکھیا نام ہے ملدا
پڑھو قرآن نال خوشی دے عنبار اتر جائے دلدا

اس قبائ توں خبراں گئیاں دوح بيشرب سارے
پہنچ گئے دوح قبادے رب دے بنی پیارے

ایہ خواہش بيشرب والیاں دی آج ہو گئی پوری
استقبال بنی آدا کرنا ایہ ہے بہت ضروری

جس طرفوں بنی اللہ آون اوہ رستہ صاف کراؤ
خوش آمدید دا لفظ پیارا کر کے ادب سناؤ

بلند آواز مناسب کرنا نہ کوئی شور مچاؤنا
خوش آمدید نال ادب دے مٹھیاں نال زبانوں

جاری کیتا رب سچے نے رحمت دا بڑا خزانہ
ہل گئیاں اس شہر لوں سب توں وڈیاں شانان

نور اللہ دا لے کے آگے رب دے نبی پیارے
ہن ایہ شہر روشن ہو سی ہلرے پئے اشارے

اس شہر دے باسیاں لوں ہل گیا ایہ خزانہ
سچے اللہ دا کرم ایہ ہو یا دیکھے سب زمانہ

مدینے وچ استقبال

۱۲۹

محبت بنیٰ دے پیدا ہوئی پورے وچ شہر دے
زیارت کرن دی پوری نیت سارے ظاہر کر دے

نال محبت قباہ و ل ویکھن سارے پشرب والے
اک دوجے نون خبر سناون کر کے خوب سننھا لے

پشرب والے کرن صفایاں نالے خوش پوشا کاں
اج ایہہ دن عید اں دانگر کھاون خوش خورا کاں

انتظار پئے کر دے نال خوشی دے سچے بنیٰ اللہ دا
میرے گھر بنیٰ اللہ آون سب دا ایہہ ہی ارادہ

بدر مینر دی چمک پیاری چمک دلاں نون لاوے
ہر ہک خواہش دل وچ رکھدا گھر میرا چمکاوے

ایہہ ہی خواہش ہر بندے دی صفا ہو گئے گھر سارے
میرے گھر تشریف لاون گے رب دے بنیٰ پیارے

توں دی راہیا گھراپنے دی کردا رہو صفائی
روشن ہوسی گھر ایہہ تیرا رحمت رب دی آئی

رکھ اُمیدیں ہاں بیٹھا ہو جائے نظر کرم دی
اک وارہی تشریف لے آوے مک جائے گھڑی غم دی

چمک اک وارہ جو نوری شمع دی بیشرب وچ آوے
رہنتے سارے کھل جان میرے چمک جو سامنے آجاوے

سارے خطرے ٹل جان میرے جو نظر کرم ہو جائے
آس اُمید دا پھل کھڑ جاوے روح میرا ہکائے

آجائے میرے بیشرب وچ ایہہ نوری چمک اکواری
جلدی کھل جان میریاں اکھیاں ہو جائے دید پیاری

آباد ہو جائے ایہہ ویرانہ ذرا نہ رہوے خالی
ہر ہر کرن نوری چمماں بن کے استقبالی

توں ہی راہیا عاجز بندہ کچھ نہیں پلے تیرے
بدد مُنیر دی چمک توں لوڑیں بہہ کے وچ اندھیرے

ضروری گزارش

پاک محمد شانناں والے سچے نبیؐ ہمارے
سب دیاں فریاداں سن دے رحمت اللعالمین پیارے

فتح قرآن حکم اللہ دا پڑھیا تال دھبیاناں
مالک اللہ مخلوق ساری دا اندر دویاں جہاناں

آپ اللہ پاک نبیؐ پر بھیجے درود سلام ضروری
پڑھن درود رسول اللہؐ پر سب ملائک توری

پڑھدے نہ ہود سارے مومن نبیؐ پر درود پیارا
پڑھو عقیدہ سچا کر کے درود سلام ایہ سارا

اس حکم پر عمل کساد سچے نال عقیدے
درجے سب توں اعلیٰ سمجھو سچے پاک نبیؐ دے

وادی بٹھا

چلو چلئے مدینے دل چلئے کرئیے اوہ نظر سارا
کیا استقبال بنی دا کر دے ہل کے مدینہ سارا

قسمت جاگی مدینے والیاں دی رحمت نازل ہوئی
رحمتاں دا بڑا خزانہ آیا جاگی قسمت سوئی

استقبال دی تیاری کر دے ہل کے مدینے والے
نال خوشی دے حاضر ہو کے خالص محبتاں والے

اپنیاں بچیاں لڑن مدینے والیاں کچھ اشعار سکھائے
آمد بنی پر سب بچیاں توں ایہہ اشعار پڑھائے

ایہہ عقیدہ ظاہر کر کے خاص محبت والا
چنگی خاطر نال تسلی کر کے خوب سنبھالا

رحمتاں رب دیاں آٹیاں او تھے گو بنیا ایہہ آواز
اج مقدر سب دے جاگے کر لوؤ خوشی زیادہ

اس دُنیا وِتج روشن ہو سہی ایہہ شہر ہمارا
بھیج دتا ہے رب سچے نے روشن نور ستارا

مکے جا کے جس وفد نے کیتا سی ظاہر ارادہ
تشریف لیا وِتج مدینے طلب ہے ایہہ زیادہ

اُس وفد نے سب نوں دسیا آگے بنی پیارے
استقبال دی کر لوؤ تیار ہی اکھٹے مل کے سارے

خوش ہو کے آمد بنی پر کر لوؤ خوب تیار ہی
استقبال کرو پاک بنی دا مل کے قوم اج ساری

سب معززہ شہر دے مل کے پورے نال ادب دے
استقبال بنی دا کر بیئے ایہہ ہی عقیدے سب دے

شہر اپنے توں باہر آ کے دیکھن اوہ رستہ سارا
جس طرفوں ظاہر ہو سہی اوہ بدر مُنیر پیارا

نظر آئی اک ڈاچی سب نوں خاص مقصد والی
سوہنی ٹورتے نال محبت جلدی چال مثالی

اس ڈاچی پر نظر ہے آیا سوہنا چن پیارا
جسد کے نوروں روشن ہو سی اج مدینہ سارا

وادی قبائلوں پاک محمد طرف مدینے آئے
مدینے والیاں استقبال دی خاطر رستے صاف کرائے

خوش ہو کے مدینے والے مل کے خوش آمدید پکارن
خوش آمدید دے ہر طرفوں خوب آواز سے آون

استقبال بنی دا پہلے کر دے معزز لوک سارے
نوری روشن پاک بنی دا کون استقبال پیارے

داخل ہوئی وچ مدینے دے ایہہ پاک سواری
پڑھدیاں ملکے مدینے دیاں بچیاں نال زبان پیاری

ہو تجار دیاں بچیاں نے ترانے پڑھنے

هَطَلَعَ الْبَدْرُ عَلَيْنَا
من تثنیات الوداع

سب توں سوہنا جن چودھویں دا پیارا نظر ہے آیا
الوداع دی چوٹیاں وچوں آکے مدینہ خوب چمکایا

ساریاں بچیاں مل کے پڑھن بہت اشعار پیارے
خوش ہو کے شعر پئے سن دے ایہہ قافلے والے سارے

نورہ ہی نورہ ہو یا تمہینہ ایہہ رحمت رب دی ہوئی
مقدر بدل گئے آج ساڈے جاگی قسمت سوئی

استقبالی اشعار پڑھن ایہہ بچیاں سوہنیاں نالی زبانوں
بھیج دتا ہے اللہ پاک نے رحمت دا خاص خزانہ

ایہہ دن مبارک سوہنا خوش خبری لے کے آیا
آج اسالوں مل گیا سوہنا نورہ ایمان دا سایہ

ایہہ رحمت نازل ہوئی اتھے نال حکم خدائی
اکھیاں دا آج فرش بچھاواں دل دی نال صفائی

آگیا روشن نور الہی کردا دلاں نوں تازہ
بدلی قسمت اس شہر دی ہوندا ایہہ اندازہ

خاص خزانے نوری لے کے بنی پیارے رب دے
نور اللہ دالے کے آگے دل روشن کر سن سب دے

اس شہر دے معزز سارے کرن ظاہر ارادہ
تشریف لیاؤ میرے گھر وچ ہے جو بہت گشادہ

ایہہ ہی خواہش ظاہر کردے معزز شہری سارے
س اسواری نوں میرے گھر اتن بنی پیارے

سب دی خواہش پیاری تک کے پاک بنی فرمایا
کھلی چھوڑو ایہہ اسواری سب نوں حکم سنایا

سن کے ایہہ فرمان پیارا چپ ہو گئے ایہہ سارے
نال خاموشی اسواری پر بیٹھے سوہنے اللہ دے پیارے

حضرت ابوالیوب انصاریؓ کے مُقَدَّر حَاجِگے

اچانک ایک جگہ آ کے بیٹھ گئی ایہہ سواری
اتھے ہی سارے راضی ہو جاؤ ایہہ جگہ ہے پیاری

ایہہ گھر ہے جس بندے دا ایہہ ہے عزیز پیارا
ایہہ ایک معمولی مزدوری کر کے کر دا ہے گزارا

گھر وِج نہ خوراک ذخیرہ گھروی نہیں کُشادہ
رب دی ہو گئی رحمت اس گھر پر خدوں دُھ زیادہ

پاک بنیادی سواری بیٹھی خوشی دل وِج ہوئی
گھر میرے وِج تو شہ ہے کتنا ایہہ خبر نہ کوئی

خوش آمدید سب نال مل کے کیتی کیتی واری
میرے گھر آگے آ بیٹھی چینی ایہہ سواری

گھر والیاں توں بچھن لگا اپنے اندر جا کے
گھر وچ کوئی خوراک ہے حاضر کرئیے پیش پکا کے

نال خوشی دے گھر وچ مل گئی کچھ خوراک پیاری
اک برتن وچ ملیا آٹا ایہہ ہے پو بنی ساری

اک دسترخوان بچھا کے کیتا پیش ایہہ کھانا
پسند فرمایا نال خوشی دے بنی جی مہر بانا

پسند فرمائی بنی پاک نے ایہہ ہی جگہ پیاری
سارے شہری ہو گئے راضی کون کرے انکاری

ایہتھے ہی مجلس لائی بنی اللہ دے پیارے
ہر وقت حاضر ہوندے سردار شہر دے سارے

مسجد نبوی کی تعمیر

پہلا فرمان ایہہ جاری کیتا مہٹھیاں نال آوازوں
اک مسجد تعمیر ہے کرنی پڑھاں جتنے نمازوں

ایہہ جو زمین ہے خالی نال اس گھر دے پوری
انہی اک مسجد بناواں ایہہ ہے بہت ضروری

پتہ کرو اس زمین دا کر کے خوب تیاری
خرید لوں مالک کولوں جو زمین ہے پیاری

اس زمین دے مالک بچے دو یتیم پیارے
مفت زمین دی آفر کیتی سن دے سہری سارے

پیارے بنی رسول اللہ نے مجلس اک بھائی
زمین دی قیمت مجلس کولوں مشورے نال لگائی

انہاں بچیاں لوں قیمت دے کے حجہ خریدی ساری
سوتھ سمجھ کے شروع کر دتی مسجد اک پیاری

سارے ہل کے نال خوشی دے مسجد خوب بناون
چھوٹے وڈے ہل کے سارے روڑے پتھر اٹھاون

پاک بنی پتھر اٹھاون ہل کے نال انہاں دے
تعمیر مسجد دے درجے مجلس پاک بنی فرماندے

نال خوشی دے سارے شہری کردے کم زیادہ
ہر اک لون پاس بیٹھا کے کردے خوب آمادہ

بہت ہی جلدی تیار ہو گئی مسجد ایہہ پیاری
شروع کردتی نماز اسل مسجد و ترح کر کے خوب تیاری

بعد نماز توں فارغ ہو پڑھن درود صلواتاں
جو وفد باہر توں آون کرن اتھے ملاقاتاں

ہر قسم دے فیصلے ہوندے اس مسجد و ترح سارے
ہر اک فیصلہ آپ فرماون سچے بنی پاک ہمارے

ایہہ مسجد بن گئی خاص عدالت اس شہر دی پکی
نال انصاف دے فیصلے ہون مدینۃ البتی کرے ترقی

ادھر مکے والے سختی کر دے اپرا انہاں اصحاباں
جو ایمان لے آئے بنیٰ پر آگئے ورج حساباں

چوڑی چوڑی چھوڑ کے مکہ جاوَن طرف مدینے
سامنے مکے توں نکلیں نہ دیندے مُشرک ایہہ کہینے

رات اندھیرے چھوڑن مکہ جد وقت مل جاوے
ایسے وقت گھراں توں نکلیں خبر کوئی نہ پاوے

سختی کر دے مُشرک انہاں پر جو نام بنیٰ دالیندا
پر ایہہ مومن نام نہ چھوڑن پکا رکھن عقیدہ

جد وقت ملے بھڑبھڑاں کر دے مل کے مومن سارے
سارے چلے طرف مدینے جدھر گئے بنیٰ ہمارے

مُشرکاں سخت پابندی لانی مکہ چھوڑ نہ سکدے
پر ایہہ عقیدت مند پیارے راہ مدینے داتنگدے

مجلس پیاری پاک بنیٰ ورج پہنچاں کر کے جیلے
ہر ویلے ایہہ طلب ہے دل دی بن جان کوئی بسیلے

انصار دا ایثار

کوئی پہنچ گئے وِج مدینے بن کے مہاجر پکے
خدمت کون مدینے والے بن کے بھائی نیکے

ایہہ فیصلہ کیتا مدینے والیاں جو مہاجر آوے
اپنے اپنے گھراں وِج رکھو بھائی دا ذرہ پاوے

ایہہ محسوس ہون نہ دیو گھر ہے ایہہ بیگا نہ
نہ کوئی کرو شکایت انہاندی نہ کرو کوئی بہانہ

جو اصحاب مکے توں آوے پاک بنی دا پیارا
اپنے گھراں وِج لے کے جاؤ دے کے خوب سہارا

مکے وِج خبراں گئیاں مُشرک بُرا مسناؤ
مدینے والے نال محسوس کر دے کوں تعاون

محسوس دی ایہہ پوری ہو گئی دل دی سب تمنا
بنی بن گیا مدینے جا کے اَساں ایہہ نہ منناں

ایہہ فقیر ہے خطرے والی اس داخل کوئی لڑو
جلدی ڈھونڈو حل کوئی اسدا خالی ایہہ نہ پھوڑو

جلدی کوئی تیاری کر کے کوئی ایسی سکیم بناؤ
مدینے والیاں توں خبر نہ ہووے اچانک گھیرا پاؤ

بیتاں دا دشمن کوئی نہ پھوڑو جو ملے اک واری
سارے مل کے ہتھ کرے کر کے خوب تیاری

مکے چھوڑ کے پاک بنی جد پہنچے وچ مدینے
گزرے اتھے نال امن دے سوہنے کچھ مہینے

آون خبراں مکے دی طرفوں کسے نہ کسے بہانے
تیاری کردے حملہ کرن دی مشرک بے ایمانے

مشرک ہو کے اکٹھے سارے لشکر اک بناون
ہر سردار نال فخر دے اپنا نام لکھاون

ہر سردار نے اپنا اپنا جتھہ خوب بنایا
سارے شامل اس وچ کر کے لشکر بڑا چڑھایا

اپنے اپنے گھوڑے لے لے چینگیاں سب سواریاں
جنگ دا ایہہ سامان سارا ڈھال اُتے تلواراں

کر کے تیار لشکر سارا سکھاون طریقہ جنگ دا
دُصوم مچانی اُس لشکر نے جس طرفوں ایہہ لنگھدا

وقت تاریخ مقررہ کر سن کوہج کرن دا سارا
نال حفاظت سب مکے دی جلد ایہہ اشارا

نال عقیدت شامل ہو گئے بتاں دے پجاری
سنجھدے کر دے بتاں اگے کر کے خوب تیاری

وقت مقررہ ہل کے کیتا کوچ کرن دا سارا
کوہج کر دے سب اکٹھے ہو کے جلد اشارا

مکے توں چل پیا لشکر شانان والا
راہ سفر دے ہو یا روانہ کر کے خوب سنبھالا

چند دنوں تک پہنچ ہی جاسن پکا کر کے ارادہ
ہر پڑاؤ پر ٹھہرن راتیں کر کے سفر زیادہ

جنگِ پندر

فتحِ مدینے خیرا یہ پہنچی حملہ ہوون والی کو
اس شہر دا پئے اللہ مالک اُسدی ہے رکھوالی

حملہ ہوکن دے طریقے سوچن انصارتے مہاجر سارے
سب نوں اک ارشاد فرمایا سچے بتی پیارے

شہروں باہر جا کے حملہ ہوکان پوری نال تسلی
پاک اللہ دا آسرا نیکا نوری نال تحبلی

جس آبادی پر ہو جائے حملہ برباد ہو جائے ساری
سب پر ہے معیت بن دی آجائے خوب خواری

جلدی ہو جاؤ سب اکٹھے لے کے نام اللہ دا پیارا
ڈھال تلوار جو ہے گھر وچ لے آؤ نیزہ کھالاسارا

چلو چل کے شہروں باہر جس طرفوں اوہ آون
باہر ہی جا کے کوشش کریتے شاید رک ہی جاون

مجاہدوں کی تعداد

مجاہد جرتے انصار اس شہر سے آگے بل کے سارے
حکم پاک بنی دادا سن کے نال اک اشارے

غازی سارے ہوئے اکٹھے گنتی ہو گئی جاری
کل افراد تین سو تیرہ ایہ تعداد ہے ساری

جنگ دا کوئی سہتیار نہ پورا بعضے ہتھوں خالی
نہ کوئی پلے ڈھال تلواراں نہ ہے کوئی سواری

گھوڑے سوار انہاں دتھ تھوڑے پیدل چلن زیادہ
نہ تلوار ہے بعض ہتھوں دتھ نہ سامان کٹادہ

جان تنلی پر رکھ کے آگے خوف نہ کوئی خطرہ
ایہ پکا یقین انہاں ا ایہ ایمان دا قطرہ

شہادت دا درجہ بہت ہے اعلیٰ جنت و ترے جاوے
جو واپس زندہ آجاوے غازی اوہ

ایہہ ڈر ہے ملن انہاں لوں دیوں جو قربانی
دلوں جو حکم اللہ دامنے ایہہ ہے خاص نشانی

جنگ دی تیاری

سارے غازی اکٹھے ہو کے شہروں باہر آئے
دور شہرتوں اک میدان وچ آ کے ڈیرے لائے

اس ہی رستے اُتے آون گے حملہ آور سارے
انتظار کرو اس میدان وچ غازی سب پیارے

دھوم مچاندا اوہ لشکر آدے ایسیاں خبراں آون
کوئی روک نہ سکے رستہ انہاں جس طرف اوہ جاون

مکے شہر دے سردار وڈیرے آپ قیادت کردے
سب تیز رفتار سواریاں اُتے لشکر ہر ہر دے

نزدیک اس میدان دے آ کے کردے ایہہ تقریراں
اکٹھے ہو کے لاؤ ڈیرے چنگیاں نال تدبیراں

ایہہ چند اک نظر یے آون بندے اللہ والے
انہاں توں زندہ کوئی نہ چھوڑو موت دے کروڑاں

اللہ ہی اللہ ہر وقت پیکار نہ سُنن آواز ہمار کی
سب لوں دُسدے نام اللہ دُبتاں دی کرن خواری

بُت اسادے بہت پیارے پرستش بُتاں دی کرینے
بُتاں لوں اسماں چھوڑ نہ سکاں زندہ رہیے یا مُرینے

ایٹھے نہ چھوڑو زندہ کوئی جو مسلمان کہاوے
اس لوں اپنے ساتھ ملا لو جو طرف اسادے آوے

مسلمان نظر اتھے پتے آون اس شہر وچ کوئی حصہ
اتھے سارے مار مُکاؤ ختم کرد ایہہ قصہ

یہ شرب والے خوش ہو جاسن نال تسلی سارے
ہر طرف کھلے ہو جاسن رُستے صاف ہمارے

بڑے بڑے بُت اسادے بہت خوش ہو جاسن
نال خوشی ایہہ بُت اسانوں امداد ال خوب پچاسن

وچ میدان دے کھڑے ہو کے طلب کرو اِکواری
آجاوے مقابل ہو کے جس لوں موت ہے پیارکا

اتھے جو بندہ مقابلہ آوے ایسی تلوار چلاوے
ختم کر دیو پہلی وار کی ذرا دیر نہ لاوے

شروع کر دیو ہر طرفوں جو کوئی سامنے آوے
حملہ کرو خوب طرح دا زندہ کوئی نہ جاوے

سردار بیٹھ کے گھوڑیاں اتے وچ میدان دے آئے
حملہ کرن دا حکم سنایا ذرا نہ شرمائے

وچ میدان دے نظر دوڑائی آکے سب سرداراں
سبز پوشا کاں والے غازی دس کئی ہزاراں

سردار وچ میدان جو آئے ختم ہو گئے سارے
مشرک سب گھبرا گئے اتھے دیکھ کے ایہہ نظارے

مسلمان اساں تھوڑے دیکھے ایہہ فوجاں کدھرو اتیاں
اساں اتھے کامیاب نہ ہوساں اتنیاں وچ خدا یاں

ایہہ فوجی ہور ملک دے سامنے نظر پئے آون
ایہہ لوک نہیں بھرب دے نہ ایہہ مارے جاون

نہ خوف انہاں دے دل وچ نہ جان دا خطرہ
کتنی واری تلواراں چلیاں خون نہ گریا قطرہ

دِج میدان دے آگے جلدی حملہ آور سارے
لشکر سارا اکٹھا ہو کے تال اک اشارے

مُسلماں دی فستح

مارے گئے سب توں پہلے سب بہادر پکے
جو سردار سامنے آئے اوہ دی پنج نہ سکے

کے طرح جان بچان دا مُشرک کرن ارادہ
میدان چھوڑ کے بھاگ گیا لشکر بہت زیادہ

اٹھانہ سکے لاشاں اتھوں رعب ہو گیا طاری
بیچ گئی بھگدڑ مُشرکاں اندر تھھی خلقت ساری

جان بچا کے بھاگے ایسھوں جدھر ملیا رستہ
ہوش حواس نہ قائم رہیا ہو گیا دل شکستہ

نال اساڈے ایہہ کے ہو یا کر دے سوچ بچاراں
ذلیل آساں توں آن کے کیتا اپنیاں انہاں سرداراں

شہیدان نماز جنازہ دہلی

جو اصحاب شہید ہو گئے ایتھے دُوح لڑانی
سب شہید اکٹھے کر کے نماز جنازہ گئی پڑھانی

کفن دُفن دا بندوبست ہو گیا دُوح میدان بھدکے
اج دی اوتھے حاجی جا کے فاتحہ خوانی کر دے

سامنے پاک بنی دے ہو گیا تجھیز دُفن ایہ سارا
ہر اصحابی پڑھا جاتا اِنَّا لِلّٰہِ وَاِنَّا لَعَبْدُہٗ

کچھ اصحابی زخمی ہوئے پر ہیبت کسے نہ باری
ہر اک دی پیاری زباں پر ایہ ہی لفظ ہے جاری

پاک بنی دے حکم مطابق ہو گیا ایہ کم سارا
لے کے چلو طرف مدینے نام اللہ دا پیارا

جو سامان مکے والیاں دا ہتھ انہاں دے آیا
سارا سامان اکٹھا کر کے مدینے دُوح پہنچایا

پاک بنی دیکھ دیج مدینے کر کے خوب تیاری
دفاع شہرہ کرنا پئے گیا آگیا ایہہ ذمہ داری

سب اصحاب پاک بنی آدم سے جاننا ہر سے
کوئی مشکل انہاں دا زاوہ نہ رو کے بل جان جو اتنا

ارد گرد دیاں وادیاں اندر ہو گئی ایہہ مشہوری
جو فریادی بن کے جاوے پاوے فیض ضروری

وہج مدینے آگیا بنی اللہ دا استیجا خاص پیدا
آکے جس نے چمکا ویتا ہے ایہہ مدینہ سارا

جو مدینے توں واپس جاوے مل کے پاک بنی لوں
اللہ نے بنی آدم دا ذکر ہے کر دا سچے دلوں یقینوں

کچھ لوک ایمان لیا ئے مسکن کے سب جوالہ
کچھ بنی لوں جا کے پرکھن کر کے خوب سنبھالا

جتنے تک آہدہ ایہہ پہنچے کر کے لوک ارادہ
خود بنی لوں ملن دی کر دے دلوں خواہش زیادہ

دور دراز توں وفد جو آون وچ اس شہر دے
واپس جا کے اپنے ملک وچ ایہ مشہور کر دے

شہر مدینہ نبی اللہ دا سچا بہت پیارا
واحد اللہ سب توں دے جو ملک ہے ہمارا

کوئی وفد نبی جی بھیجن دے کے پیغام پیارا
میںوں حکم ملیا اللہ دا جو ملک ہے ہمارا

سب توں ایہ پیغام پہنچاؤ کر کے تاکید ضروری
اللہ پاک توں مالک منو ہر حاجت ہو سی پوری

اللہ پاک نے پیدا کیتا زمین آسمان پیارا
سورج چمکایا وچ آسمان روشن کرے جاگ سارا

دن بنایا روشن کر کے درس سب تصویراں
رات بنائی آرام دی خاطر چنگیاں کر تدبیراں

اللہ پاک نے بنی بنا کر مبعوث ہے فرمایا
اس پاک اللہ دے حکم مطابق میں ایہ قدم اٹھایا

اس دہج ذرا شک نہ سمجھو ایہ ہے حکم خدائی
ایہ فرمان ہے اُس مالکِ داجس دُنیا سب بنائی

مکے والے سنن لوکاں توں بنی دیاں سچیاں باتاں
حسدی اگ سارے اوہتاں لوں نال بریاں جذباتاں

بدلہ اپنی شکست دا سوچن کر کے خوب تیاری
کئی تدبیراں بناون بہہ کے نال بڑی ہشتیاری

جنگِ اُردی تیار کی

سب توں آخر ایہہ سکیم بنائی حملہ کرے تازہ
شہر لوں گھیر لئے ہر طرفوں لشکر ایہہ نہ یادہ

باہر کسے لوں جان نہ دیو نہ کوئی باہروں آوے
دوست یار تے مہاجر مارو جو نظر آجاوے

تازہ خوب مکمل کر کے حملہ دکھ ساو سارے
بیتاں دی توہین ایہہ کردے جو معبود ہمارے

بیتاں دی خوب پرستش کر کے طرف بٹریاں چلے
باہر کسے لوں جان نہ دیئے رستے سارے ملے

باہروں کسے لوں آون نہ دیئے جو امداد دی آون
کوئی انہاں لوں مل نہ سکے نہ امداد پہنچاؤن

دفعہ مکے دے ہنڈیاں رہیاں کوئی عرصہ تجویزاں
آخر تیار کی جنگ دی کیتی مل کے سب عزیزاں

مل کے سب اکٹھا کیتا سامان ہر طرح دا
گھوڑ اسواراں دا سامان علیحدہ کچھ سامان پیادہ

جمع کیتا سامان کچھ جلدی کر کے خوب ہوشیاری
تیار ہو جاؤ سارے مل کے حکم ہو گیا جاری

مُشرک سب اکٹھے ہو کے ایہہ تجویز بناون
نال اتفاق دے سارے چلے کر کے خوب تعاون

کوچ کر گیا مکے توں لشکر طرف مدینے
بہت ہی جلدی پہنچ ہی جاسن ایہہ مُشرک بے یقینے

شکر دی آمد

دِجِج مدینے ایہہ خبراں گتیاں شکر آگیا مھبارا
اردگرد نون نال ملا کے آگیا مکہ سار

کچھ شکر رستے پر چلے سے کچھ دُوروں گھیرا پاکے
پہنچ گئے باہر شہرتوں پورا زور لگا کے

دفاع شہر دا کرن دی خاطر مہاجر تے انصاری
پاک بنی دے حکم مطابق کر کے خوب تیاری

باہر شہرتوں حملہ روکن انصار مہاجر سارے
اس جنگ دِجِج شامل ہو گئے سب اصحاب پیارے

سخت لڑائی جاری ہو گئی کچھ نہ لگی دیری
صلے ہوں دونہہ طرفاں توں میدان دِچار چوہیری

دُند مبارک شہید ہونا

اس لڑائی و فتح شہید ہو گیا مبارک دُند نبیؐ دا
اصحاب نچھاور جانان کر دے ہو کے بہت سنجیدہ

محمدؐ شہید اسان کو دتا ہر مُشرک شوز مچا دے
ایہہ آواز و فتح میدان دے ہر طرفوں پئی آدے

سُن کے آواز اصحاب نبیؐ دے کر دے ایہہ ارادہ
ہُن اسانوں زندہ رہن توں شہادت قبول زیادہ

زندہ رہن دا کوئی نہیں فائدہ بغیر نبیؐ پیارے
موت دا خوف دل و چٹوں کڈھ کے اصحاب جانے سارے

مُشرکان اُتے ایہہ حملے کر دے جان دی بازی لا کے
پڑواہ نہ کر دے جان اپنی دی پورا زور لگا کے

نقتہ جنگ دا ایہہ بنا یا لاسناں بہت گرا یاں
جان اپنی دی پڑواہ نہ کر دے کُترن وانگ قصائیاں

گھبرا گئے ایہہ مُشرک ایہتھے کس طرح جان بچائیے
اپنی جان بچاکے اتھوں ایہہ لاشاں نہ اٹھائیے

اس جنگ وِج پیر اُکھڑ گئے مُشرک بہت گھبرائے
کوئی بھاگے جان بچاکے کوئی گھیرے وِج آئے

کافرانوں شکست

شکر میدان اُحد نون چھوڑ کے کوئی کھلا رستہ لوڑن
بس طرف کوئی رستہ مل جائے اس طرف سب دوڑن

پاک طرفوں آوازاں آئیاں ادھر ہی رسول اللہ ص دے
آکے سب زیارت کر لوو سچے نال عقیدے

لوٹی ہو کے اصحاب ایہ سارے کر دے شکر اللہ دا
زیارت کر دے پاک بنی مادی کر کے ادب زیادہ

لکھ لکھ شکر ہے تیرا اللہ کہتی توں نگہبانی
نام تیرے دی فتح مبارک کوئی نہیں تیرا ثانی

جیس آکے شہر دے اندر کر دے شکر اللہ دا
مل پڑھن حضور اللہ دے سجدے کون زیادہ

نبی اللہ راتیں جاگن تے منگن ایہہ دعائیں
یا اللہ توں رحمت کر کے مدینہ شہر بجائیں

مدینے دی سلامتی دیاں دعاواں

ایہہ سدا آباد رہے مدینہ جو پسند ہے میری
ہر وقت ایسے نال حکمت دے چمکے رحمت تیری

یا اللہ اپنے وِج دھیان دے رکھیں ایہہ مدینہ میرا
ایہہ شہر رہے قائم ہمیشہ کرم ہو جائے تیرا

تیری نظر وِج رہے مدینہ سدا آباد یا اللہ
سدا قائم ہو جائے رحمت بھر جائے میرا پلہ

وِج مجلس پاک نبیؐ دی سب اصحاب پیارے
باہر دیاں لے آون خبراں انصار مہاجر سارے

کوئی اصحاب پیارے جاون پیغام نبیؐ دالے کے
کوئی وفد جو باہروں آون بٹھاون تسلیاں کے

وِج مجلس دے آکے کرن زیارت پیارے پاک نبیؐ دی
سب اصحاب وِج مجلس آون بن کے بہت قریبی

ہر طرح دیاں فریاداں کر دے اگے نبی اللہ دے
امداداں سب دیاں اٹھے ہوں چنگے نالی عقیدے

باہر توں جو وفد بن کے وِج مدینے آون
ویچھ کے رُتہ پاک بنی ادا کر دے خوب تعاون

در پار محمدی

صورت پیرت ساری دیکھ کے منتق بنی اللہ دا
دایس اپنے مُلک و ترح جاون کر کے نیک عقیدہ

وترح مدینے بنی اللہ دا چسنگیاں صفات وال
پیغام اللہ دا سب نون پہنچا وے کر کے خوب سمجھا ل

اللہ ہی اللہ سب نون دستن سوہنا نام پیارا
مجلس پیاری و ترح جو آوے ملدا خوب مہارا

ایہہ جتنے لوک مدینے والے جان نثار پیارے
تن من سب نچھاور کر دے نال اک اشارے

اتنی عزت نظر نہ آئی و ترح ایوان شاہاں دے
بڑیاں سب ایواناں والے جو شہنشاہ کہلان دے

نال غضب دے حکم سناون رعب جماون بھارا
وترح ایوان کوئی بول نہیں سکدا ڈر دا مجمع سارا

مدینے والے نبی اللہ دے سب نون پاس بھاون
بہت پیار تے شفقت کر کے عزت نال بکاون

اسلام دی دعوت

دعوت دیون ہر کسے نوں نام اللہ دا پیارا
جو مالک ہے سب دُنیا دا سب دا پالہنہارا

کوئی باہر جاوَن اَصحاب پیارے لے کے دعوت تارے
بادشاہاں نوں پیغام پوچاوَن ایہہ اَصحاب سیانے

کوئی بادشاہ پیغام سُن کے کر دے چنگیاں سوچ بچار
کوئی پچکا ایمان لیاوَن سوہنیاں نال پیاراں

کوئی پیغام بنی دا سُن کے باتاں کرن زیادہ
سخت زبان نال دُھمکیاں دے کے جنگ اکرن ارادہ

سخت جنگاں دا آگیا ایٹھے ایسا اک زمانہ
کوئی کسے دی فتح قیادت مجاہد ہون روانہ

کوئی مدینہ پر حملہ کر دے لے کے لشکر تازے
پر فتح دیاں ایہہ خیراں آون سُن سب آوازے

ایہہ دین محمدی روشن ہو یا ہر پاسے ہر جانی
اللہ ہی اللہ دا نام پیارا پکارے سب خدائی

اسلامی دور

مسجد بنیاں کئی شہراں وچ اُچیاں ملن اذاناں
فرمان بنی دا جباری ہو یا چنگیاں نال دھیاناں

نال یقین دے لا الہ الا اللہ دا آگیا سبق پیارا
الا اللہ دا ورد ہے کردا مسلمان آج سارا

محمد بن سچے رسول اللہ دے ایہہ یقین ہمارے
رحمت اللعالمین بن سچے سب توں بن پیارے

دُنیا وچ پھیلایا آ کے نام اللہ دا پیارا
نام اللہ دا ہر بندہ لیتا وچ جہاں دے سارا

اس دُنیا وچ مخلوق ہے جتنی کالی گوری ساری
اللہ پاک نوں منن سارے عقیدت نال پیاری

کوئی اپنی زبان مطابق نام اللہ دا کوئی پکارن حق تعالیٰ
ایہہ سارے نام واحد اللہ دے جو سب اپنے نہ کھوالا

سب دُنیا وچ نام اللہ دا کیتا روشن سارا
ہر کوئی نام اللہ دا پڑھدا جو ہے ہر بندہ خاص پیارا

اللہ دا فرمان ہے پیارا ظاہر و باطن قرآنے
محمد نبی ہے سب توں اعلیٰ سمجھو نال دھیانے

اللہ اس محبوب اپنے دی نبوت ظاہر کر دیا
پاک محمد حبیب اللہ دا پڑھا دے سبق اللہ اکبر دیا

نام اللہ دا وِتھ دُنیا دے روشن ہو گیا پورا
کائنات ساری پر نظر دوڑاؤ نہ دے کوئی ادھورا

اللہ دی کائنات دے اندر ہوں ظاہر کئی خزانے
جو انسان دی سمجھ توں باہر تحقیق بہت پرانے

جو ضرورت ہے اس دُنیا دی خود ظاہر ہو جاوے
ایہ ہے رحمت سچے اللہ دی بن جائے خود معاون

محمد پیارے نبی اللہ دے ایسا نور پھیلا یا
روشن ہو گیا سب زمانہ کوئی فرق نظر نہ آیا

وِتھ مدینے اصحاب نبی دے بہادر بہت پیارے
مجلس پاک نبی توں سوارن اکٹھے مل کے سارے

مدینے دی خوشحالی

خوشحالی آگئی وِج مدینے تنگی رہی نہ کوئی
مالِ غنیمت باہر توں آوے کسر رہوے نہ کوئی

مِل کے سب اصحاب پیارے شکر اللہ دا کرے
محکم مطابق پاک نئی دے ہر سجدے وِج دھردے

ایہہ خبراں وِج مکے گئیاں حیران ہو گئے سارے
حملہ کرن دی طاقت نہ سمجھن سردار مکے دے بھارے

اوتھے کوئی پیش نہ جاسی ادہ طاقت دے زیادہ
نال خموشی مکے وِج بیٹھو چھوڑ کے سب ارادہ

مبتاں لوں خوب سنوار کے رکھو کھجے اندر جا کے
بڑے بڑے سب بت پیارے رکھو خوب سما کے

خاص پرستش مبتاں دی کر لوڑ کر کے گر یہ نزاری
نال خوشحالی سے پوچھا کر کے محبت نال پیاری

نئی دی حکومت بیک ہو گئی طرف مدینے جا کے
تجارتی قافلے جو واپس آون خبر سناون آ کے

اتنی مضبوط حکومت بنی دی ایسی نہ پہلے کسئی زبان
اصحاب پیارے پاک بنی دے جان دی دین قربانی

اپنی جان دی پرواہ نہیں کر دے عاشق خاص بنی دے
زبان مبارک بنی توں لفظ جو نکلے جلدی عمل سب کر دے

اک دو جے توں سبقت لے کے جلدی کرن تعاون
کوئی حذر انکار نہ کر دے بن کے خاص معاون

کوئی حکومت و فتح دنیا دے ایسی نظر نہ آئی
ہر حکومت پر نظر دوڑاؤ ساری و فتح خدائی

ایسا رعب اس مجلس دا ہو جاندا ہے طاری
نال ادب دے بنی اول ویکھے مجلس ایہہ پیاری

اثر دلاں تے ایسیاں کر دیاں پاک بنی دیاں باتاں
شک شبہ ذرا نہ اس و فتح قرآن دیاں سب آیاتاں

ہر حکم اللہ دا دُسدے سچے نبیؐ پیارے
صاف تے سُمھترے سب لوں دِسں کوہنے دستے سارے

عقیدت مندا اصحاب نبیؐ دے سچے سب پیارے
نال پیار دے آپس اندر محبت کر دے سارے

عمرے دکی نیت

پاک بنی نون گھر اللہ دا رہندا ہے وِتِح یاداں
مشرکاں دا زور ہے اُمتھے اللہ کرے امداداں

کچھ مجاہد پیارے لے کے طرف مکے دے جاواں
مکے جا کے نال صلح دے عمرہ کر کے آواں

جنگ کرن دی خواہش نہ میری مکے اندر جا کے
عمرہ کراں میں پاک کجے دا طرف حرم دے آ کے

حدوں دا چھوڑ یا مکہ آگئے ہاں وِتِح مدینے
وِتِح مدینے آ کے گزرے پنج سال تے کچھ مہینے

اتنا عرصہ دیکھ نہ سکے رب دا گھر پیارا
اتنی مدت وِتِح جانہ سکيا کوئی اصحاب نیارا

کر کے تیاری مکے وُل چلے پکا رکھ ارادہ
عمرہ کرن دی خواہش پرانی دل وِتِح ہے زیادہ

پاک محمد حبیب اللہ دے لے کے اصحاب پیارے
طرف مکے دے روانہ ہو گئے انصار مہاجر سارے

ارد گرد دیاں وادیاں اندر خیر جہاں لوں ہوئی
سب تیاریاں کر کے آگے پیچھے رہیا نہ کوئی

کوئی راماں ویتح ملدے جانہ خاص یقیناں والے
کوئی دُوروں جلدی چل کے پہنچن بنی دے متوالے

ایہ قافلے والے مجاہد پیارے مل کے چلدے سارے
بہت بڑی جماعت بن گئی سب اصحاب پیارے

مکے والیاں توں تشریح

جا پہنچے نزدیک مکے دے خیراں اندر گتیاں
مکے وچ افراتفری پھیلی کوئی خوشیاں نہ رہیاں

اکٹھے ہو کے مکے والے ہو گئے آگ بجو لا
چڑھائی کر کے آگے دوروں ایہ محسوسی ٹولہ

آؤن نہ دیو حدود مکے وچ روکو باہر جا کے
باہر جا کے جلدی حملہ کروئس جاؤن گھبرا کے

اک وند سیانا جا کے لاوے ویچے کے ایہ اندازہ
طاقت کتنی لے کے آئے تھوڑی یا بہت زیادہ

سمجھدار تے سیانے بندے ہو کے بہت سنجیدہ
چنگے نال طریقے جا کے سمجھو موقوف اس نئی دا

آؤن نہیں دینا شہر دے اندر کسے نال طریقے
باہروں ہی واپس ہو جاؤن چنگے نال سلیقے

کے وقت باہر جا کے ملیا، نگاہ دوڑا دے ساری
کس مطلب توں لے کے آئے، اتنی طاقت مہاری

نال ہی پچھن مطلب آؤن دا جنگ دا ہے ارادہ
مکے اندر آؤن نہ دیاں ہو سن قتل زیادہ

تسلی دیوں اس وفد توں سچے بنی، پیارے
اتھے آکے جنگ کرن دے ارادے نہیں ہمارے

عمرہ کر کے کعبے پاک دا واپس ہونا سبدری
ایہہ ہی ارادہ لے کے آئے ہو، خواہش نہ کسے گل دی

نہیں ارادہ جنگ کرن دا نہ اکتوں کچھ لیناں
عمرہ کر کے واپس ہونا بیٹھ اتھے نہیں رہنا

شہر و ترح داخل ہون نہیں دینا مجاویں زور لگاؤ
سب توں بہتر ایہہ گل ہیگی واپس ایہتوں جاؤ

نہ کوئی خون خرابہ ہووے نہ کوئی ہو، خوار کی
مکے اندر آؤن نہ دیاں ہوگی، خوب تیاری

مکے والے اس وفد نے کیتا خطا ہر ارادہ
جنگ دی اُساں تیاری کیتی لشکر بہت زیادہ

سارا شہر اکٹھا ہو کے باہر مکے توں آسن
دست بدستی لڑانی کر کے تباہی خوب مچاسن

نبیؐ کہیا نال صلح دے طواف کجے دا کرنا
اُرکان عمرے دے پورے کر کے ضائع وقت نہیں کرنا

اس ہی وقت اُساں واپس جاساں نہیں کرنی کوئی دیر کی
سارے شہر لوں جا کے سناؤ ایہہ ہے مرضی میری

مکے والیاں دی جتد

پر وفرا یہ بات نہ منے اکو زٹ لگاوے
پورا زور لگا کے روکاں اسوں جو مکے دل آوے

خد مکے دے اندر جاون دی کرسی جو تیاری
خدوں باہر جنگ کراں گے طاقت لا کے ساری

دونوں طرفوں قتل ہون گے خون ہو جاسی جاری
داخل مکے و تاح ہون نہ دیساں ہو گئی توب تیاری

اک اصحاب پیغام نبی؟ دا لے کے مکے اندر آیا
مکے دیاں سرداراں تائیں ایہ پیغام سنایا

سرداراں ہل کے دیر نہ کیتی صاف جواب سنایا
شہروں باہر ہی لوک دیاں گے جو مکے دل آیا

شہروں باہر ایہ خبراں گئیاں جو مجر دی آون
شہید ہو گیا اصحاب پیارا سب ایہ خبر سنون

پاک بنی نے عمرہ کرنا مجھے اندر آ کے
عثمان غنیؓ ایسے پیغام پہنچا دیں سب لوں پاس بھاگے

نال صلح دے عمرہ کرنا یکتا ایسے ارادہ
جلدی عمرے توں فارغ ہو کے نہیں لینا وقت زیادہ

مجھے والیاں ساریاں مل کے صاف جواب سنایا
شہروں باہر ہی روک دیاں گے جو مجھے دل آیا

صحیح سلامت مجھے اندر آ گیا ہیں تو اکلّا
کھلی اجازت ہے اساد کی طرفوں کر لوطوات سیکھلا

اور کسے لوں نہیں اجازت مجھے اندر آوے
باہر مجھے توں روک دیں گے بھاؤں نند لگاؤ

عثمان غنیؓ نے وِزح مجھے دے کیتی ایسہ دلیری
بغیر نبیؐ دے عمرہ کرنا ایسہ نہیں مرضی میری

عثمان غنی رضی اللہ عنہ کی شہادت مدنی افواہ

ادھر مشرک نے افواہ پھیلانی باہر مکے تڑپا کے
شہادت پاکے اصحاب بنی اوس مکے اندر جا کے

غیب ہو گیا اور بندہ جس ایہہ افواہ پھیلانی
سب سننے والے خبر پہنچاؤں ہر طرف ہر جانی

بڑی خبر ایہہ اچانک پھیلی وچ جماعت پیاری
پاک بنی مدنی جماعت اتے لوزا ہو گیا طاری

بدلہ لینا عثمان غنی رضی اللہ عنہ دا پیکتا کرن ارادہ
دست مبارک پاک بنی اوس پر کرن عہد زیادہ

بیت الرضوان

بیت الرضوان نام اس عہد دا لکھیا وچ کتاباں
نال تسی عہد ایہہ رکیتا ہل کے سب اصحاباں

وقت جان دا مقرر کرنا سچے نبی پیارے
مکے اندر پہنچ جاون گے سب اصحاب تیارے

وقت دا تعین نہیں ہو یا ہو رہو گئی سب تیاری
طرف مکے دے جلدی جانا جو حکم ہو جائے جاری

عثمان غنیؓ دا پرستار

کے اچانک آگے خبر سنائی خالص رب و بندے
عثمان غنیؓ مکے توں آگے صحیح سلامت زند

پہنچ گئے ویتح اصحاباں عثمان غنیؓ پیارے
پاس نبیؐ دے جا کر بیٹھے اکٹھے ہو کے سارے

شکر اللہ دا نبیؐ جی کر دے سچی نال زبانان
نال محبت سب اصحاب پیارے کرن ادا شکرانہ

عثمان غنیؓ لوں پاس بٹھا کے چھین نبیؐ پیارے
نال دھیان دے سن دے باتاں سب اصحاب پیارے

مکے شہر دے اندر جا کے یس کیتا ظاہر ارادہ
اساں بھل دی آگے عمرہ کرنا وقت نہ لوں زیادہ

عثمان غنیؓ سب دستن زبانی مکے دیاں ملاقاتیاں
سب نے خاص جواب سنایا تلخ کرن سب باتاں

کوئی صلح دہی بات نہ سُن دا نہ کوئی شرط مناوون
ہر طرفوں نہ ہی نہ دے صاف آواز سے آون

سب طاقت اپنی ظاہر کر دے پکے نال شمارے
ایہہ ہی سب جو اب پیئے مل کے سہتری سارے

فرمان بنی دا ظاہر ہو یا اصحاب سمن پیئے سارے
اتھے آکے جنگ کون دے ارادے نہیں ہمارے

عمرہ کرن وچ مایوسی

چھوڑ کے چلئے طواف کعبہ ایقین اللہ تے کر کے
مکے سب فریاداں کر یئے سرسجد وچ دھر کے

آخر سن ہی لوے گا اللہ ساریاں ایہہ فریاداں
بہت ہی اعلیٰ سبب بنا کے کرسی خود امداداں

نال امن دے واپسی چلئے رکھ کے خاص ارادہ
ہر کم وچ کوئی حکمت اللہ دی سب توں بہت زیادہ

واپس ہو گئے بغیر عمرہ توں سب اصحاب پیارے
وچ قیادت پاک بنی دی طرف مدینے سارے

حکم مطابق رسول اللہ دے چل پئے طرف مدینے
اللہ پاک عطا ہی کرے گا اپنی رحمت دے خزینے

منزلو منزلی چل کے پہنچے اپنی اپنی جانی
نال محبت اک دوجے دی کر کے راہ نمائی

۱۸۳
حضرت دی کچہری

مجلس اندر پاک بنی دی سب اصحاب پیارے
دن تے راتیں کرن زیارت نال محبت سارے

وٲح عرب دے شہر مدینہ چمکیا وانگ قندیلیاں
ظاہر کرن شان تے شوکت چنگیاں نال دلیلاں

دین محمدی ظاہر ہو گیا بڑیاں نال پیاراں
شامل ہو گئے اس دین سچے وٲح نیکو کار ہزاراں

دور دراز دیاں شہراں وٲح جا کے ایہہ اصحاب سارے
ایہہ ہی پیغام پہنچاؤن دین سچے دا نال محبت سارے

دین دکی تسلیح

چھوٹیاں چھوٹیاں وادیاں سے ورتج جا کے ایہ دین پھیلایا
ہر طرف اسی دین دا منتظر سوہتا نظر ورتج آیا

کئی جگہ جو پکے مُشرک ایہ طاقت وڈیرے
نام اللہ دا پسند نہ کر دے لاون جتن بہیرے

ایہناں لوں کھادون والے ذہن نام پیا اربیدا
ایہ کائنات جس یسید اکتی اوہ ہے ہرک سبیدا

جس ایہ دین تے رات بندتے چن تہو رستارے
دور آسمان ورتج چمکیا سورج تھن اٹھادون سارے

اللہ ہے خالق سب دا آپ ہی رزق پہنچا دے
سب عزیز تے امیر وڈیرے رزق اُسے داکھا دے

سُن کے ایہ پیغام جی دا مُشرک غصے ورتج آوے
اُسے اُسوں دھکیاں دیوے جو پیغام پہنچا دے

جد ایچ خیراں مدینے پہنچن حکم بنی فرماون
 کر کے تیاری خوب طرح دی مجاہد جلدی جاون

پہلے نال زبان دے اس نون دستن نام اللہ
 نہ مئے تاں جنگ کون دا پچکا کون اللہ

غازی مرد

اللہ اکبر دالاکے نعرہ و فتح میدان دے آوں
 سچے رب دا نام پیار ہر اک تک پہنچاؤن

سوہنے نال کرم دے اللہ کرسی خاص امداداں
 و فتح میدان دے لے کے اُترو رب سچے دیاں یاداں

سب نون دسن پاک بنی جی رب دا نام پیار
 سب دا مالک آپ ہے اللہ اسدا ہے جگ سارا

جلد تیار ہو کے اک دستہ طرف مُشرک دجاوے
 پاک بنی دا پیغام پیار مُشرک تک پہنچاوے

ویچھ کے ایہہ اسلامی لشکر ہیبت ہو جائے طارق
 مقابلہ لشکر دا ہو نہیں سکدا بھانویں طاقت لائے ساری

نال خموشی منت بنی دا ایہہ پیغام پیار
 ایہہ طاقت ہے اللہ پاک دی منے علاقہ سارا

کوئی مُشرک نال غصے دے جنگ دی کرن تباری
 نام اللہ دا قبول نہ کر ساں طاقت لاکے ساری

کئی جگہ تے بختگاں ہوتیاں پر فتح اسلام دی ہوئی
اسلامی لشکر حدِ صر وی جاوے مٹھرنہ سکے کوئی

اٹھ ہجری وچ پاک بنی صر ظاہر کرن ارادہ
زیارت کرنی پاک کعبہ دی ایہہ ہے خواہش زیادہ

دور دور تک خبراں گئیاں فرمان ہو گیا جاری
اسلامی لشکر سب اکٹھے ہو گئے کر کے خوب تیاری

خوف خطرہ دل وچوں کڈھ کے پکا کر کے ارادہ
طرف مکے دے چل پئے لشکر لے کے نام اللہ دا

ہنچ گیا نزدیک مکے دے ایہہ لشکر اسلامی
وچ مکے دے خبراں گئیاں دس لوک تامی

اک سفیر مکے دا آ کے ایہہ اندازہ لادے
چار چیزے اس لشکر آتے نظر خوب دورا دے

شام توں بعد سردار مکے دا پہاڑی اُتے جا کے
ہر طرف ایہہ لشکر دس دیکھے اوہ گھبرا کے

سب سب اپنے اپنے پکاون کھانے ایہہ لشکر اسلامی
وچ اندھیرے دُوروں دے آگ دی چمک تھامی

لشکر دی کوئی حد نہ دے جدھر نظر دوڑاے
وچ میدان تے پہاڑیاں اُتے لشکر ہی نظر آئے

جا کے اس نے شہر مکے وچ پوری تال ذمہ داری
میں اندازہ لگانہ سکيا تعداد لشکر دی بھاری

اس سارے میدان دے اندر لشکر یاں ڈیرے لائے
جس طرف میں نظر دوڑاوی لشکر ہی نظری آئے

مکہ والیاں نوں فکر

راتوں رات ایہہ ساریاں خبراں وچ مکے دے گئیاں
بہت جتارا دیکھ کے لشکر سب تدریراں بھل گئیاں

وچ مکے دے ظاری ہو گیا اتنا خوف زیادہ
نال خموشی گھراں وچ بہ گئے نہ جنگ تے ہون آمادہ

اسلامی لشکر سویرے جاگ کے کر کے خاص تیاری
جگہ جگہ پئے نمازاں پڑھدے اسلامی فوج ایہہ ساری

شہر مکے دے جتنے رستے سب پرشکرائے
نال تسلی امن دائرہ جو کوئی سامنے آئے

پاک بنی^۴ طرف کعبے دے آگئے لے کے اصحاب پیارے
اصحاب تلوار ہتھال وچ لے کے ساتھ بنی^۴ دے سارے

سرکارِ دو عالم دی کعبے و توح آمد

تو کے روکیا رستہ نہ رکھوٹے ہوتی
پاک نئی جی کعبے پہنچے پیچھے رہیا نہ کوئی

کعبے شریف دا دروازہ کھلویا آکے نئی جی
اندر دا ایہ نقشہ دیکھن رہا دکھاں پیارے

کعبے اندر بیت پرستان نے بنا لیا بیت خانا
پتھر بتاں دی پرستش گونے گونے کربانہ

پاک نئی اندر جا کے پہلے بیت کھڑا
اپنے ہتھیں گوان بتاں نوں جو سن اتھے سما

پاک کرا یا بیت اٹھا کے گھر اللہ دا پیلا
نال ادب دے صاف کرایا اندروں باہروں سارا

شروع ہو گیا طواف کعبے دا سچے نال عقیدے
مل کے سب طواف پئے کردے سب اصحاب نبی دے

خیزانِ دستِ سب مکے والے کوئی مزا حمت نہیں کر دیا
مکے والے دلِ وِجِ سوچن کوئی چارا نہیں چل دیا

اج ایہ کعبہ بعدِ مُدّت دے ہو گیا خاص پاکیزہ
لَبَّيْكَ لَبَّيْكَ دے آواز سے سن دیا ہر اصحابِ نبیؐ دا

ہن اتھے کوئی بُت نہ رکھسی کعبے اندر آ کے
اللہ ہی اللہ جاری رکھو پڑھو دلِ لگا کے

ایہ ہی حکم سنایا نبیؐ نے نال زبانِ پیاری
سچے اللہ دا نام پیارا اتھے پڑھدی ہے خلقتِ ساری

ایہ کعبہ بڑیاں شانوں والا گھر ہے سچے رب دا
اس گھر دا ہے مالک پیارا جو پالنے والا سب دا

مُدّت بعدِ اج ہونی زیارتِ پاک کعبے دی پیاری
اتنی بخشش اللہ دی ہو گئی رحمت ہو گئی جاری

توں وکی راہیا زیارتِ کر لوڈ سچے نال عقیدے
جس کعبے دی زیارت کر دے سب اصحابِ نبیؐ دے

پاک بنیٰ دا محکم پیارا دل وِتج خوب جما کے
 کعبے پاک دی زیارت کریتے مکے اندر جا کے

وِتج دُنیا دے شہر مکے دا ادب ہے بہت زیادہ
 کعبہ پاک ہے وِتج مکے دے پیارا گھر اللہ دا

توں تے راہیا کر دا رہو رب سچے دیاں یاداں
 صدقے پاک محبوب اپنے دے سُنسی سب فریاداں

شک شبہ دل توں کڈھ کے دامن پاک بنیٰ دا
 سچے دل نال پکڑ توں راہیا پکا رکھ عقیدہ

رحمت کر کے سچے بنیٰ اللہ کے سادے عیب چھپاؤں
 عیباں والے میرے جیسے جتنے در پر آؤں

سب دیاں آپ فریاداں سُن دے محبوب اللہ دے پیارے
 جو سوالی بن کے آوے اتھے سب نوں ملن سہارے

کوئی کڈے خالی نہ مڑیا اس سچے درباروں
 سب دیاں جھولیاں بھریاں جاؤں اس سچے سرکاروں

اج مکے والے جو بڑے فساد کی سامنے بنی دے آون
سامنے نظر اٹھا نہ سکن دل و توح سب گھبراون

جو تکلیفوں دیتیاں بنی نوتوں یاد دلاں و توح کردے
اج تے بدلہ دینا پیسی و بچھ کے طاقت ڈر دے

پارے بنی رحمتوں والے رحمت سب پر کردے
کے دے بنی عیب نہ بھولن کجمن سب د پردے

عام مُعافیاں

خاص مُعافیاں سب نونِ ملیاں کچھ نہ یاد کر لیا
نالِ پیار دے سب نونِ ملدے جو وی سامنے آیا

سب نونِ ملدے نالِ خوشی دے بنیٰ مُجتالِ والے
عزت کر دے ہر بندے دی عزتِ تان دے رکھو لے

نام اللہ دا سچا دس کے سب نونِ ایہہ سمجھاون
اللہ مالک ہے سب خلقت دا سب رزق اللہ دا کھاون

میں پیغام پہنچاواں اللہ دا سچے نالِ صفائی
جس طرح پیغام مل جائے اللہ دا ہون نہ دیاں کوتاہی

رسول بنا کے بھیجا اللہ نے اپنے نالِ ارادے
خاتم النبیین دا درجہ دے کے دتے علم کشادے

سارے بھیت دلاں دے جانے مالک ہے قدیمی
گستاخانے رحمت کر دا اللہ ایہہ ہے شانِ رحیمی

ابج اس شہر مکے تے ہو گئیاں رحمتاں ب دیاں عاری
شہر مکے تے ادباں والا وچ اس دُنیا ساری

طفیل کجے دے شہر مکے دا نام ہے بہت پیارا
نام مکے دا پیدا لگا حبانے عالم سارا

جو کجے دا کر کے ارادہ دور وطن توں جاوے
پہلے شہر مکے وچ پہنچے تاں کجہ نظری آوے

ایہہ کجہ ہے مگر اللہ دا خالص ادباں والا
ہر مومن دی خواہش زیارت دیکو ہمت حق تعالیٰ

زمین پر آ کے آدم صغی اللہ نے رکھیاں ایہہ بنیاد
کتا عرصہ قائم رہیاں اس بنی دیاں یاداں

مکمل کیتی تعمیر کجے دی ابراہیم خلیل اللہ نے
کئی وادی تعمیر پیر ہوئی سچے نال ارادے

اس کجے توں قبیلہ بنایا رسول اللہ دے پیارے
مکے والے اس کجہ توں اوج قبیلہ من دے سارے

سب دُنیا وِتج کجے دا مہمکت ادباں والا
نام کجے دا زبان پر آوے دل نون ملے اُجالا

ایہہ اُجالا قائم رہندا جے یقین مکمل ہووے
کجے دا اُجالا محافظ بن کے بہرتے آن کھلووے

ایہہ کعبہ ہے گھر اللہ دا روشن وِتج جہاناں
اس کجے دی عظمت اعلیٰ وِتج زمین آسماناں

ادب کجے دا مشرک کر دے پر رکھن بُت بنا کے
انہاں بُتاں دی پرستش کر دے کجے اندر جا کے

وِتج مکتے دے گھر اللہ دا بن گیا بُت خسا
کوئی کسے اعتراض نہ کیتا گزریا اک نہمانہ

پاک نبیؐ نون طاقت دے کے بھیجا حق تعالیٰ
کعبہ بُتاں تون خالی ہو گیا آ گیا پھیر اُجالا

نہ کوئی بُت کجے وِتج رہیا نہ کوئی پٹھاری
مومن لوک کجے وِتج آون کر کے خوب تیاری

اللہ دے گھر و قح نام اللہ دا آون ایہہ آواز اں
ایچھے آکے مومن سارے پڑھدے خوب نمازاں

نہیں اعزازت کسے مُشرک نوں حدودِ مکے و قح او
بشرکوں پاک ہو گیا مکرّ طیب پاک کہلاوے

فتح مبارک پاک بنی نوں شہرِ مکے دی پیاری
اس فتح دا اثر رہوے گا ایچھے سدا ہی جاری

فتحِ مکہ

شہرِ مکے دی فتح مبارک خاص دِلاں تے ہونی
سب نے بنی اللہ نوں نتیا مُشرک رہیا نہ کوئی

مخالف بن گئے دینِ بتی دے نال ارادے یگے
ہر اک نوں ایہہ سبق پڑھاوَن جو وی پڑھ نہ مکے

مکے دے وقح قائم ہو گیا سچا دینِ بنی دا
اللہ ہی اللہ دا آواز پیا آوے سب دا ایہہ عقیدہ

مکے اندر گھر اللہ دابیت ہی آدمیوں والا
سب دنیا مکے دیکھ عزت کر دی کر کے خوب سنبھالا

بہی مکے دے عموں والے کوئی نہ عملوں خالی
دین ہی پڑ قائم پکے ہیں گئی ایسے خوشحالی

پاک نبیؐ لوں مدینے اندر گزریا وقت زیادہ
حج کون دی ہوئی تیاری کیتا ظاہر ارادہ

خوش ہو گئے اصحاب ہی آدے سارے کون تیاری
فرمان مطابق پاک نبیؐ دے حکم ہو گیا تیاری

دس بجری مکے فول چلے مد وقت حج دا آ گیا
سب اصحاب شامل ہو جاؤ پاک نبیؐ فرمایا

سب مردوں کٹھا کر کے جلدی کون تیاری
سب مسلمان سفر وادے کے کے دی مال ہواری

مدینے پاک توں قافلہ چلایا مال ارادے حج دے
پاک محمد رسول اللہؐ دے آپ قیادت کر دے

مدینے پہلے منزل منزل پہنچے گھر اللہ دے
سکون طوفان سے کعبہ دیکھیں پہنچے مال ارادے

حجرِ اسود نونِ بوسہ دیون سیچے بنیٰ پیارے
ایہ سنت بنیٰ دی پوری کرے قافلے والے سارے

پاک کعبہ دے چکر لگاؤں گنتی نہ بھلاؤں
چاک چوبند دس سب مومن ذرا نہ گھبراؤں

مقامِ ابراہیم نونِ سامنے رکھ کے منہ کعبے دل کر کے
پڑھن نفل پاک بنیٰ جی ہر سجدے ویتح دھر کے

پیارے اصحاب ایٹھے نفل گزارن سب ہی بازی باری
انج تک اتھے نفل ہے پڑھدی اُمت بنیٰ دی ساری

پاس اس چشمے اسماعیل بنی دے پاک محمد آئے
بھر کے پیالہ زمزم پیون جو ٹھنڈ دلاں نونِ پائے

آواز پیاری ابراہیم بنیٰ دی کعبے دل بلاؤں
کرن تو اصح اسماعیل پیغمبر زمزم خوب پلاؤں

زمزم پیون سب مخلوقاں نالے گھر لے جاؤں
ملن والیاں نونِ نال تلتی تحفہ ایہ پہنچاؤں

اج تک خبر نہیں ہوئی کیسے لوں کتنا ایہ ذخیہ
کس نہرتوں نہ مزم آوے یا کوئی بڑا جزیرہ

خوراک سے کم آوے نہ مزم شفا ملے بیماریاں
عجراں لوکاں آزمایا اسنوں کر کے جنت ہزاراں

میں سمجھاں ایہ جنت و چوں بھجیا میرے اللہ
پیاسا ایچھے ترے نہ پیاسی پیغمبر اک اکلا

چپ کر رہیا بول نہ اگے کوئی فتویٰ نہ چلاوے
اپنیاں نال دلیلاں تینوں اٹھے پاگل نہ بناوے

نہ کر کوئی بات اجیہی جو خبر نہیں ہے پکی
ایہ سب اللہ پاک ہی جانے اصلی بات جو سچی

پر مکمل ایہ یقین ہے میرا سچا حق تعالیٰ
سچیاں لوکاں دی تنگی ویلے بن دا خود رکھوالا

اس محصوم نبیؐ دی نال پیاسی جان لساں پرآئی
اللہ اک نے رحمت کر کے ایہ پیاسی بھجانی

سکر وڑاں وِچوں ایہہ پانی نکلیا دِسدا مہنیں لہاں چوڑا
 سب مخلوق دِکی پیاس بچھاوے ظاہر تے دِسدا تھوڑا

سیر ہو کے سب خلقت پیوے کدے کمی نہ آوے
 ساری خلقت لے جائے گھراں نوں خالی نہ کوئی جاوے

جنتی خلقت باہر سلکاں توں آوے نہ مزم پیوں سارے
 بھر کے ٹٹیک گھر لے جاوے شیخ عرب دے سارے

مدینے پاک پہنچاؤن نہ مزم چنگے نال عقیدے
 آب نہ مزم پیوں سارے عاشق پاک بنی آدے

نالی یقین دے سمجھ توں رہا سبیا ایہہ رحمت رب دِکی
 محفّی خزانے دا ہے مالک کرے حفاظت سب دِکی

سب اصحاب بنی آدے پیوں آکے باری باری
 دل دِکی خواہش مطابق پیوے ایہہ مخلوق پیاری

کوہ صفا

پیارے نبیؐ ایجتوں فارغ ہو کے کوہ صفا پر آئے
منہ مبارک کعبے دل کر کے اپنے ہتھ اتھٹھائے

رب سچے توں منگن دعائیں نال پڑھن شکرانہ
جس اللہ نے بخش دتا ایہہ اعجاز شہانہ

صفا توں مروہ تک آئے تیز قدم اٹھا کے
ایہہ طرائقہ باجرہ مانی دا دل و دہج خوب نبھا کے

مروہ توں صفا دے چاکر لگا کے گنتی کیتی پوری
سب مخلوق ایہہ سعی کر دی جو ہے بہت ضروری

بال تڑنواؤ سہرا اپنے دے حکم ہو گیا جاری
اک دو جے دے بال تڑنواؤ سارے باری باری

سب کچھ ہو گیا خواہش مطابق کوئی نہ رہیا ادھورا
ادا نہ کن ایہہ سارے ہو گئے عسرہ ہو گیا پورا

احرام اٹارنا - منیٰ سے عرفات دل روانگی

احرام اٹار دینے سے پہلے لیا ہی پیرانا
ہر اک دل و دماغ خواہش ہے سچی تو کئے سے

یاک کچھ ہی کریں تیاریت عبادت سے ہی گورے
کوئی آیتھے منگن دعائیں کوئی اور سے عبادت سے

دس بھر کا اٹھ ذی الحجہ نون حکم نہیں
طرف منیٰ دے سارے چلنے حج وقت سے

سب نے احرام مکن کیے نیت حج ذی کر کے
بات گزار کا منیٰ و دماغ پوری اور جہاد کے

دماغ منیٰ سے عبادت کر کے وقت فجر سے
پڑھ کے بیٹھے نماز فجر دیکھ کر تکبیر

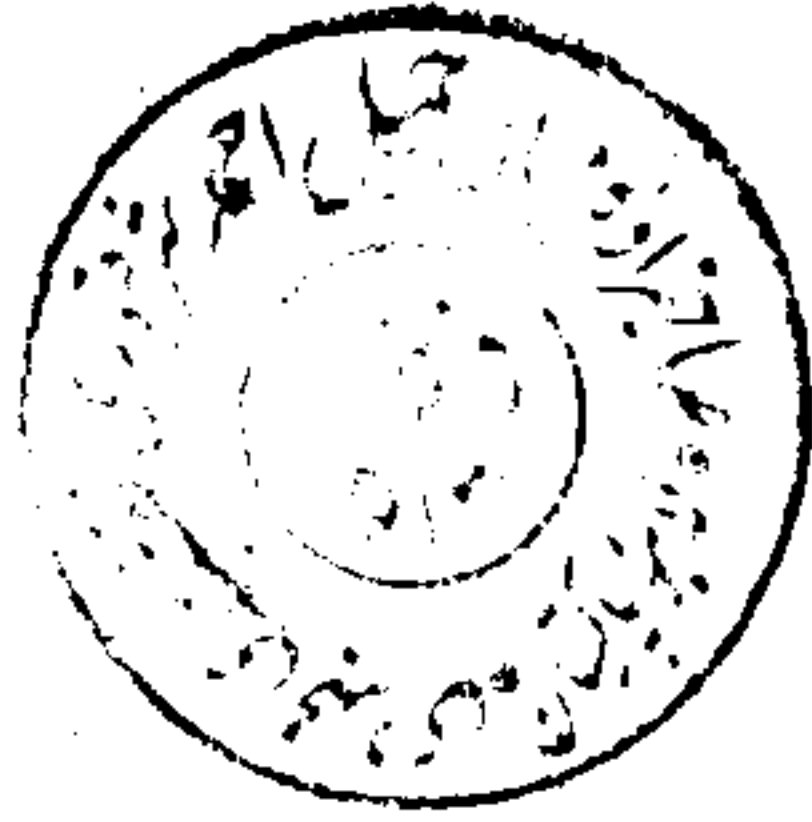
طرف عرفات دے سارے چلو کر کے یاد اللہوں
سب توں سچا اللہ سمجھو اپنے دین ایساؤں

سب اصحابِ نبیؐ دے پیارے وِجِ عرفات دے آئے
خاص کشادگی جیکہ مل کے ڈیرے اپنے لائے

کچھ خوراک دابند و بست جو کیتا مل کے کھاؤن سارے
میدانِ عرفات وِجِ آرام پئے کر دے ایہہ اصحابِ پیارے

آگیا وقت ظہر دانیٹرے ہو گئی ایہہ تپاری
خطاب ہو دے گا نبی اللہؐ داناں زبانِ پیاری

سب مخلوقاں عرفات دے اندر طرف مسجدِ جاؤن
وِجِ خلقت دے نبی اللہؐ دے دوروں نظر کی آؤن

حَلِیْمُ مَبَارِک

سَرْمُبَارِکِ پَاکِ نَبِیِّ اَدَا وِیْحِ اِسْ خَلَقَتْ سَارِی
اُچّا دِسدا سب خَلَقَتْ تُوں وِیْحِ مَخْلُوقِ پِیَارِی

پِیَارِیَاں تُوں لُفَاں دِی خَاصِ نِشَانِی دُورُوں نَظَرِی اُجَاوَن
چَمکِ پِیَارِی اِنہَاں تُوں لُفَاں دِی ہر اِکِ دِلتُوں مَحَبَاوَن

قَد مَبَارِکِ اُچّا نَبِیِّ اَدَا نَہِ سِی حُدُوں بَاہِر
وِیچھنِ وَالیاں پِر رُعبِ اِچّا نِکِ ہُو جَا نِذَا سِی ظَاہِر

چَمکِ دِسدا دِی پَاکِ مَسْتَحْفِی دِی زَنگِ گُورِا وِیْحِ لالی
چِہرَہِ لَو سَے چَمکِ دِلالِ نُوں صُورَتِ خَاصِ مِثالی

بَارِیکِ مَہوِیوں تے گَہِیرا پِیَا اُرُخِ انُورِ پِر سَارِا
وِیْحِ پِیشَانِی نُوْرِ ہُے ظَاہِرِ دِسدا بَہِیْتِ پِیَا رِا

رُخِ انُورِ وِیْحِ نُوْرِی لَاطَنِاں کَر دِیاں حُسنِ دُو بَالَا
اِکِ دَفْعَہِ دِیْدَارِہِ جُو کَر دَا بِنِ جَا نِذَا مِثْوَالَا

ایسے پیکل گھنیاں لٹیاں دس اکھیاں روشن نوروں
سیاہ رنگ دا گھیرا پا کے روشن دس دوروں

سُرخ لبیاں دی یا قوتی چوڑی مٹھی زبان پیاری
اتہاں لبیاں توں آواز جو نکلے من دی خلعت ساری

دند چٹے سچے موتی ویتھ دنداں وچ آئی
وقت تقسیم ظاہر جے ہوون سوہنی نال صفائی

غائب عقدے کھل جان سارے ہو جائے دلجوئی
نال خوشی دے مل جائے مطلب دکھ ہو نہ کوئی

سب توں سوہنی اچھی بیٹی ستواں نظر کی آوے
مل کے نال رُخ انوردے کھنڈ دلاں تے پاوے

دہن مبارک کھلا دسد کھلا سب ارادہ
کھلیاں دین دیاں دین ہدائتاں کر کے تاکید زیادہ

کالے بال ریش مبارک دے لگدے بہت پیارے
پورے چہرے پر نظر نہ کھہرے نور ہی لاناں مارے

ایہہ ریس مبارک کالی دسدی رُخ انور پر پوری
حسن چہرے دا کرے دو بالاد کے ساتھ ضروری

چہرہ مبارک پاک بنی دا نور لائاں مارے
نزدیک کھلو کے جلوے دیکھن سب اصحاب پیارے

ذیب تن سی احرام بنی دے وقت خطاب دے سارا
شروع کیتا خطاب بنی نے لے کے نام پیارے

اللہ پاک نوں سچا منوں جس سب جہان بنایا
زمین آسمان پیدا کر کے سورج وچ چمکایا

وچ عرفات پاک بنی نے خطاب ایہہ فرمایا
ایہہ خطبہ حج الوداع دا وچ کتاباں آ

خطبہ حجۃ الوداع

اس خطاب نون عالم من دے خطبہ سب توں اعلیٰ
دین تے دُنیا دے حل اس اندر ایہہ خالص حکمت والا

ایہہ خطاب رسول اللہؐ دا کرے ایمان نون تازہ
اس خطاب وِج شامل دِسدی حکمت بے اندازہ

خوش اخلاق تے بھائی چارے دی دُنیا اک بناؤ
کوئی کیسے دے عیب نہ بھولو نہ کوئی بات چھپاؤ

سب مومن ہین بھائی بھائی کوئی فرق نہ لوڑو
بھائی بنا کے پاس بٹھاؤ نہ ساتھ انہاں دا چھوڑو

غریب امیر چٹے کالے چھوٹے دڈے سارے
مومن بندے وِج دُنیا دے اللہ نون خاص پیارے

بعد خطاب دے نبی اللہؐ نے قصر نماز پڑھائی
قصر کر کے دو رکعت ظہر ایسے پڑھدی سب خدائی

پہلے نماز ظہر دی پڑھ کے کھڑے ہو گئے سارے
نصر نماز عصر دی پڑھاؤں سچے بنی پیارے

ظہر عصر دیاں نمازاں پڑھ کے سُنن اعلان پیارا
سورج غروب ہوں توں پہلے چھوڑو میدان ایہ سارا

مزدلفہ جا کے غروب سورج توں ہوں لگے اندھیرا
مغرب عشاء اکٹھیاں پڑھ لوو ایہ ہے وقت بھلیرا

اللہ پاک دی کرو عبادت وِتج مزدلفہ جا کے
چھوٹے چھوٹے پتھر چن لو خوب حساب لگا کے

وقت صبح دے مزدلفہ چھوڑو طرف منی دے آؤ
اوہ کنکر مزدلفہ والے طرف شیطان وگاؤ

کنکریں مار کے فارغ ہو جاؤ وقت قربانی آیا
قربان کرو اتھے بکرا یا دُنبہ جو پسند ہے آیا

پاک بنی منے قربانیاں دیتیاں ایٹھے بہت زیادہ
کچھ غریب اُمت دی طرفوں کر کے پاک ارادہ

طواف الوداع فرمایا بنی ۴ نے مکے اندر جا کے
رات گزار کی وچ مہنی دے جلدی واپس آ کے

گیارہ تاریخ پھر کنکریاں مار کے آرام ایٹھے فرمایا
بارہ تاریخ پھر فارغ ہو کے مکے ڈیرہ لایا

پاک کعبہ دی کرن زیارت مل کے اصحاب ایہ سارے
دن تے راتیں کرن عبادت بنی اللہ دے پیارے

پاک کعبے دیاں بڑیاں شانناں پاک بنی ۴ فرمایا
سب مشکلاں حل ہو گئیاں جو کعبے ول آیا

عظمتِ کعبہ

سب دُنیا ادب مکتے دا کردی ایہہ ہے خاص اشارا
مکتے اندر گھر اللہ دا جو سب توں ہے پیارا

اس گھر دی شان ہے ادبیاں والی نام بھی ادبیاں والا
سب مومن نام کعبے دا لیندے کر کے خوب سنبھالا

تاں ہی نال پیار دے دیکھن مومن لوک پیارے
نام مکتے دا زبان پر آوے آسن دے ملن اشارے

اس پاک کعبے دی خاطر اک شہر گیا بسایا
اوہ آواز ابراہیمؑ بنی دا سب نوں گیا سنایا

بنی اللہؑ دی آواز پیار کی انج دی گو گونج سناوے
ہر بندے دے ذہن دے اندر ایہہ آوازے پہنچا دے

سب دُنیا وچ ہر اک بندہ سُن دا ایہہ آواز
سوہتی مہٹھی آواز ایہہ پیار کی نال کعبے دیاں راتوں

کعبے والیا تیرے بُو ہے اگے میں اپنی جھولی پھیلائی
میرا سارے عمر نکلتی گزری نہ کہتی کچھ کمانی

میں بہوں نکارا تے اد گنہارا آڈگا در تیرے
اس دُ اپنے دے صدقے اللہ کجڑے اوگن میرے

میں کوئی فریاد نہ کر سکاں تیرے بُو ہے آ کے
میں شرمندہ آ بُو ہے بیٹھا اپنا منہ چھپا کے

نال خاموشی تیرے بُو ہے بیٹھا پٹ پٹ سب ول تکا
فریاد کرن دی ہمت نہ میری مُونہوں بول نہ سکاں

چپ کر راہیا توں عاجز بندہ نہ کہو کچھ زبانوں
صرف دیدار پاک کجے دا بہتر سب جہانوں

بُت ہٹا کے بنی اللہ دے کیتی خوب صفائی
کعبہ ہو گیا پاک بناں تھیں چمک نور دی آئی

ایہ نور پاک اللہ دا روشن رہندا تازہ
آون اتھے لوک پیارے خلقت پے اندازہ

سب خلقت پر رحمت ہونڈی کوئی نہ رہند اِخالی
سب دیاں جھولیاں بھریاں جادن ملجائے خوشمالی

ہر بندے دا ایہہ ارادہ یس کعبے نوں تک جاواں
ایہہ کعبہ ہے گھر اللہ دا اس توں فیض اٹھاواں

نام اپنا میں درج کراواں ساریاں وِچ مہماناں
مہمان اللہ دے ہون اکھٹے دیکھن ربّیاں شانال

میں وی وِچ انہاں دے جا کے دیکھاں شانِ خدائی
مل جاواں میں وِچ انہاں دے نہ ہووے پھر خدائی

چوٹے کالے دا فرق نہ کوئی سب پر رحمت ہووے
اتنے عیبیاں والے سارے دامن رحمت ربّی دھوے

رحمت ربّی داغ نہ چھوڑے ہو جائے خوب صفائی
کھل جاوَن دل دیاں اکھیاں سچی نال بینائی

اکھیاں نال ایہہ کعبہ دیکھو دل نال دیکھو شان
ایہے سارے اک ہی پڑھکے سبق نال زبانان

نہ کیسے نون یاد اچھے نہ ہندے اپنے محل چبارے
اچھی شان اس گھر دکا دیکھن مومن لوک پیارے

ایہ سب شانان دسنے والے رک ہی نام پڑھایا
آپ ہے اس گھر دا مالک جس جہان بنایا

اس رہبر نے دستے آکے رستے سدھے سارے
اس رستے پر چلن ہمیشہ چنگے لوک پیارے

سب لوکاں نون نال چلاون لے کے نام پیارا
نام اللہ دا قائم دلاں تے من دا عالم سارا

بِإِذْنِ الْكَافِرِ

۳۳

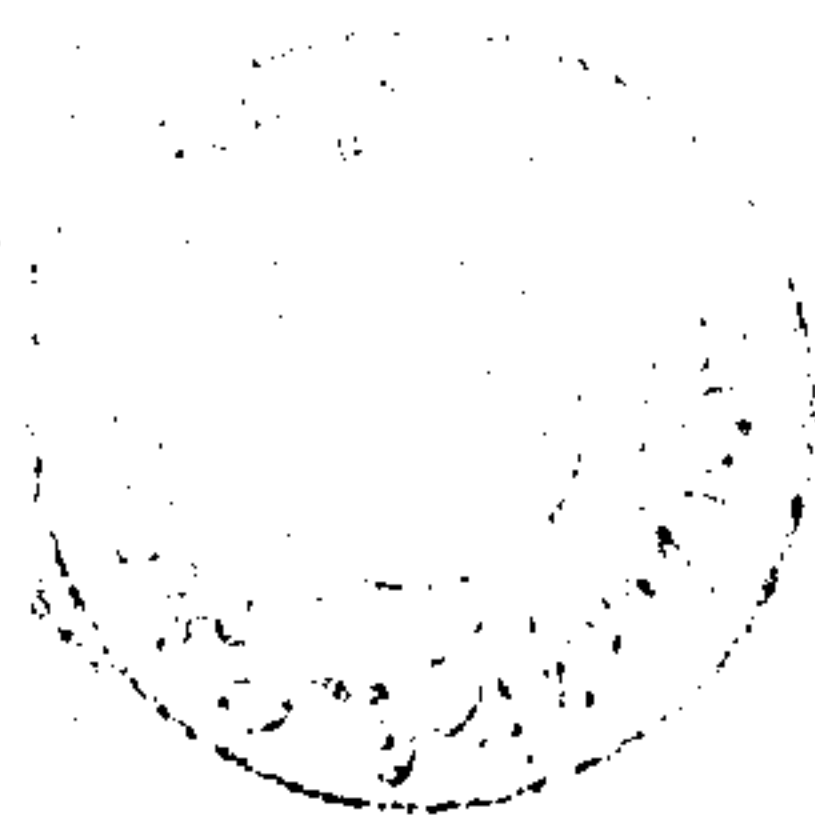
قریہ خوشنودہ بیگم ایڈیٹر ماہنامہ "صدائے خوشنودہ" لاہور

جب رب کائنات نے کن کہہ کر عرش کو مٹی اور لوح محفوظ بنائے۔ تو عرش کے ساتھ ہی دنیا میں زمین کے اوپر اپنا گھر بنانا چاہا۔ جو کہ پوری دنیا کا مرکز (وسط) بھی ہے۔ اور ہر ذی جان کا کعبہ بھی۔ جب ابو البشر حضرت آدم صلی اللہ کو رب کریم نے نیابت اور عزت و شرف کا تاج پہنایا۔ ان سے قبل اسی جگہ پر ملائکہ نے کعبہ کی بنیاد رکھی۔ اور پھر حضرت آدم نے کعبہ کی تعمیر کی۔ طوفانِ نوح میں کعبہ کی بنیادیں اور عمارت مہدم ہو گئیں۔ تو حضرت ابراہیم خلیل اللہ نے اپنے تختِ جگر حضرت اسماعیل ذبیح اللہ کے ساتھ مل کر اس کی تعمیر فرمائی۔ اور ازل سے لے کر اب تک کے نیک لوگوں کو اللہ کے گھر میں آنے کی دعوت دی۔

جیب وشت عرب کے اسی تاریخی شہر مکہ میں آفتابِ نبوت
 طلوع ہوا۔ تو صبح سے عرب کا ذرہ ذرہ جگمگا اٹھا۔ مگر اس
 وقت خدا کا گھر بیتِ خانہ بنا ہوا تھا۔ تین سو ساٹھ بیت کیسے ہیں
 آویزاں تھے۔ لوگ تنگے طواف کرتے اور سیٹیاں بجاتے۔ سرورِ کائنات
 کے تہانہ میں سیلاب کا ریلہ کعبہ کی عمارت کو گرا گیا۔ اور دوسارے
 عرب میں حجرِ اسود لٹھیل کرنے پر تنازعہ اٹھ کھڑا ہوا۔ تو آنحضرت
 نے اسراٹے عرب کے چار سرکردہ سرداروں کو چادر کے چاروں کونے
 پکڑے۔ اور وہ میدان میں رکھا ہوا حجرِ اسود اپنے مبارک ہاتھوں
 سے صحیح مقام پر نصب فرمایا۔

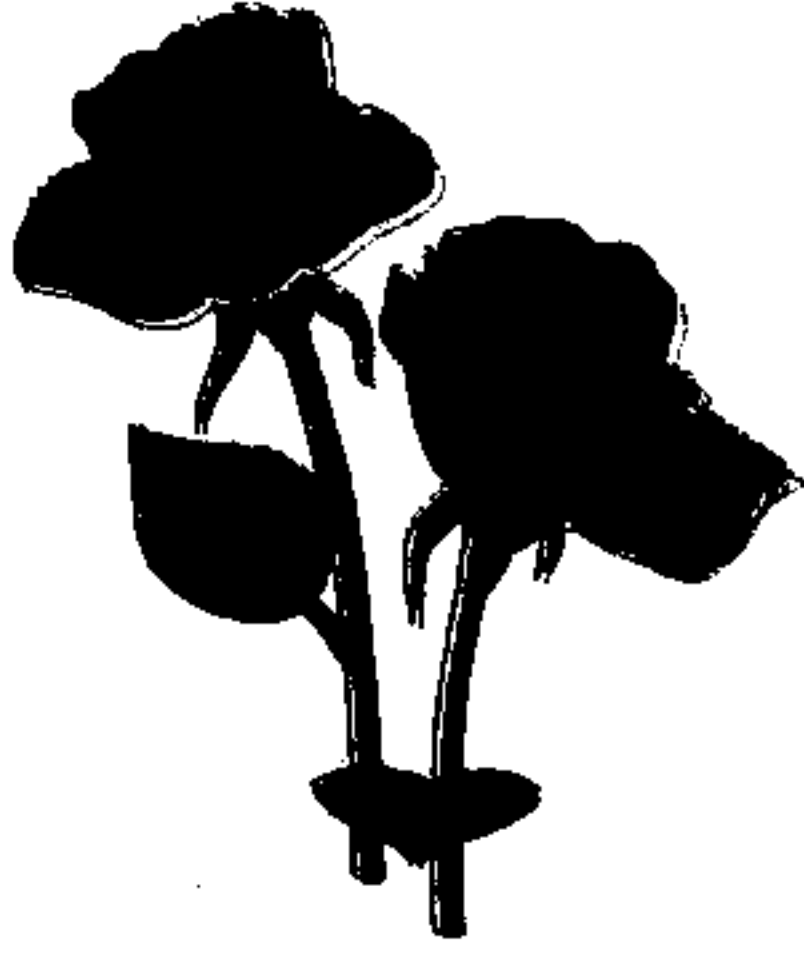
حجۃ اللوداع کے موقع پر اپنے دوش مبارک پر حضرت علیؓ
 کو سولہ فرمایا۔ اور سارے بیت گرا دیئے۔

حاجی محمد اشرف جتوئیہ راہبیا نے پنجابی اشعار میں اسی حسین و جمیل
 لہجہ پاکیزہ تالیف کو نظم کیا ہے۔ اس کتاب کو پڑھنے والا انداز
 تحریر کو محترم مگر جامع پائے گا۔ حاجی صاحب نے مختلف ادوار
 میں قاتلہ کعبہ کی تالیف کو چھوٹے چھوٹے عنوان دے کر بیان
 کیا ہے۔ جو کہ ایک خوبصورت مرقع کا روپ دھار کر
 قادی پر اچھے تاثرات ڈالتا ہے۔

● حاجی محمد افسر جنجوعہ راہپتا صاحب کی شاعری میں بڑی سادگی ہے۔ اور ان کی شاعری کا ایک ایک لفظ اسلامی رنگ میں رنگا ہوا ہے۔
حاجی محراب خاؤر، گوجران

● حاجی محمد افسر جنجوعہ راہپتا صاحب کی شاعری میں خانہ کعبہ کی تاریخ نظم کی گئی ہے۔ اسے پڑھنے سے دور آدم صغی اللہ، دور خلیل اللہ، دور ذبیح اللہ اور عہد رسالت کی یاد تازہ ہوتی ہے۔

حکیم فاروق راشد بھٹی، گوجران

● گو میں حاجی محمد افسر جنجوعہ راہپتا صاحب سے ملاقات نہیں کر سکا۔ مگر ان کی لکھی ہوئی شاعری کی کتابیں پڑھی ہیں ان کے ہر لفظ میں ادب، عقیدت، اسلامی رنگ اور حضور ﷺ سے بے پناہ عشق کے دھارے پھوٹتے ہیں۔

ملک محمد انور آرائیں، بلدیہ ٹاؤن شرقپور شریف

● عظمت کعبہ کی اشاعت پر میں حاجی محمد افسر جنجوعہ راہپتا صاحب کو مبارکباد پیش کرتا ہوں۔

فرزند گورداسپوری فیجنگ ایڈیٹر۔ ماہنامہ ”آہٹ“ لاہور

● حاجی محمد افسر جنجوعہ راہپتا صاحب کی کتاب میں خانہ کعبہ کی تاریخ کے ساتھ ساتھ حیات نبوی ﷺ بھی رقم ہے۔

الحاج پیر آفتاب، فلم ساز ہدایتکار، باری سٹوڈیو ملتان روڈ لاہور

